

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Marcus Ateva

Domännamn ur ett sakrättsligt perspektiv

Examensarbete
20 poäng

Ulf Maunsbach

Sakrätt/IT-rätt

HT 2002

Innehåll

SAMMANFATTNING	1
FÖRKORTNINGAR	3
1 INLEDNING	5
1.1 Introduktion	5
1.2 Syfte och problemställning	6
1.3 Avgränsingar	7
1.4 Metod och material	8
1.5 Disposition	9
2 DOMÄNNAMNETS KARAKTÄR	10
2.1 Domännamnets ursprungliga funktion	10
2.2 Särskilda egenskaper hos domännamn	12
2.3 Domännamn jämfört med kännetecken	17
2.4 Domännamn jämfört med telefonnummer	20
2.5 UDRP och svensk tvistlösning	23
2.6 Juridiska definitioner av domännamn	24
3 DOMÄNNAMN I INSOLVENSFÖRFARANDEN	28
3.1 Utmätning av domännamn	28
3.1.1 Inledning	28
3.1.2 Domännamnet skall tillhöra gäldenären	29
3.1.3 Domännamnet skall representera ett ekonomiskt värde	38
3.1.4 Domännamnet skall vara möjligt att överlåta	41

3.2	Domännamn i konkurs	44
3.3	Domännamn som säkerhet vid lån	46
3.3.1	Inledning	46
3.3.2	Industrial Bank of Korea	47
3.3.3	Säkerhetsavtalets utformning	48
3.4	Avslutande kommentarer angående domännamn i insolvensförfaranden	50
4	IN REM LITIGATION I USA	52
4.1	Porsche Cars North America, Inc. v. Porsch.net, et. al.	53
4.2	Network Solutions, Inc. v. Umbro, Int'l, Inc.	54
4.3	Lockheed Martin Corp. v. Network Solutions, Inc.	56
4.4	Kremen v. Stephen Michael Cohen, Network Solutions, et al.	56
4.5	Caesars World Inc. v. Caesars-Palace.com	57
4.6	Michael Zurakov v. Register.com och Forman Interactive Corp.	57
5	SLUTSATSER	59
	KÄLLFÖRTECKNING	63
	RÄTTSFALLSFÖRTECKNING	70

Sammanfattning

Eftersom domännamn fortfarande av många anses vara en relativt ny typ av egendom, har dess sakrättsliga karaktär inte tillfyllest blivit utredd.

Sett till domännamnets snabba utveckling från den ursprungliga funktionen som adress, till i vissa fall kännetecken på Internet, med stora ekonomiska värden, krävs ett svar på frågorna kring domännamnets sakrättsliga ställning. Eftersom domännamn kan ha en känneteckensrättslig funktion, kan de jämföras med traditionella kännetecken som varumärken och firmor. Det går även att jämföra domännamn med telefonnummer, vilket kommer att redogöras för längre fram i detta arbete.

Hanteringen av domännamn i insolvensförfaranden beror av hur denna typ av egendom behandlas sakrättsligt. Enligt svensk rätt är det inte helt självklart hur denna hantering skall ske i dagsläget. Jag kommer i de följande kapitlen att framföra ett antal möjliga lösningar på problematiken.

En ytterligare konsekvens av osäkerheten om domännamnets sakrättsliga ställning är att det påverkar möjligheterna att använda domännamnet som säkerhet vid upptagande av lån. Detta i sin tur påverkar långivares och kreditörers inställning till domännamn som investeringsobjekt.

Lagstiftning om domännamn saknas för det mesta, i synnerhet gäller detta i Sverige. Svenska och även i viss mån amerikanska domstolar har varit påtagligt försiktiga med att erkänna domännamn som egendom över vilken innehavaren fritt kan förfoga. Amerikanska domstolar har i vissa fall konstaterat att domännamn inte utgör egendom (t ex vid besvarandet av om

ett domännamn kan vara föremål för förskingring).¹ I andra fall där s k in-rem-talan initierats av käranden, har domännamnet ansetts utgöra egendom mot vilken talan kan föras direkt.

I väntan på att en svensk eller amerikansk domstol kommer med ett klagörande avseende domännamns sakrättsliga status, kommer jag i det följande att presentera en grundlig utredning, vilken kan tjäna som utgångspunkt vid avgörandet av dylika frågor.

---

¹ Kremen v. Stephen Michael Cohen, Network Solutions, et al., United States District Court for the Northern District of California, case number C-98-20718800.

Förkortningar

ACPA	Anti-Cybersquatting Consumer Protection Act
ADR	Alternative Dispute Resolution
ARPANET	Advanced Research Projects Agency Network
ccTLD	country code Top Level Domain
DARPANET	Defense Advanced Research Projects Agency Network
DNS	Domain Name System
gTLD	generic Top Level Domain
IANA	Internet Assigned Numbers Authority
ICANN	The Internet Corporation for Assigned Names and Numbers
IDN	Internationalized Domain Names
IETF	The Internet Engineering Task Force
IIS	Stiftelsen för InternetInfrastruktur
IP	Internet Protocol
ISP	Internet Service Provider
Krfm	Kronofogdemyndigheten
NIC-SE	Network Information Centre Sweden AB
Nominet	Nominet.uk
NSI	Network Solutions Inc.
RFC	Request For Comments
TLD	Top Level Domain
UB	Utsökningsbalken
UDRP	Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy
WIPO	World Intellectual Property Organization

ÖPN

Nämnden för Överprövning av domännamn

1 Inledning

1.1 Introduktion

Domännamnet business.com har sålts ett antal gånger sedan dess ursprungliga registrering. Den senaste försäljningen inbringade 7.500.000 USD, vilket innebär en enorm värdeökning jämfört med den ursprungliga registreringskostnaden.

Det är tydligt att det finns en marknad för vissa generiska domännamn. Att det finns en marknad för att registrera varumärken, firmanamn och andra kännetecken som domännamn torde det inte föreligga några tvivel om i dagsläget. I dessa fall bestäms domännamnets värde av den bakomliggande rättighetens värde. Att marknaden således tillerkänner vissa domännamn en status av handelsvara, vilken kan köpas och säljas till högstbjudande är tydligt.

För det andra kan den eskalerande utvecklingen avseende domännamnshandeln diskuteras. Utvecklingen går otvivelaktigt från en strikt teknisk syn där domännamnet enbart utgjorde en Internetadress, till något mycket mer omfattande och komplext. Domännamn blir i allt högre grad värdeskapande instrument för den som vet att utnyttja dem på rätt sätt. Vissa domännamn har genomgått en snabb värdeökning under en relativt kort tidsperiod. Med hänsyn tagen till den dämpande effekt som IT-kraschen fört med sig på den ”nya ekonomin”, är det enligt min mening troligt att det kommer att dröja en tid innan domännamn åter igen byter ägare mot betydande överlåtelsesummor.

Något som troligtvis kan öka intresset för domännamn som handelsvara är de nya generiska toppdomäner (gTLD), bl a .biz och .info som introducerades under år 2001, efter godkännande av organisationen The Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN).² Vidare är det enligt min mening troligt att vi kommer att få se en ytterligare kommersialisering av svenska domännamn om den föreslagna liberaliseringen av .se genomförs.³

1.2 Syfte och problemställning

Syftet med detta examensarbete är att inleda en diskussion kring domännamns sakrättsliga status. För att utreda denna kommer jag att redogöra för bl a domännamns ursprungliga funktion, hur de kan jämföras med traditionell känneteckensrätt samt de olika juridiska definitioner som gjorts av domännamn.

De frågor jag kommer att besvara är följande:

- Hur skall domännamnsinnehavet karaktäriseras ur ett sakrättsligt perspektiv?
- Kan en innehavare av ett domännamn anses ha äganderätt till detta? Om det visar sig att domännamnsinnehavarens äganderätt endast är partiell, vilket skydd åtnjuter denne i så fall?
- Hur hanteras domännamn i insolvensförfaranden?

---

² ICANN är en icke vinstdrivande organisation, vars främsta uppgifter utgörs av bl a delegeringen av IP-adresser och hanteringen av domännamssystemet. Se vidare på <http://www.icann.org>.

³ Se vidare under <http://www.iis.se>.

- Vilka konsekvenser får osäkerheten kring domännamns sakrättsliga status?

Jag kommer även att presentera ett antal möjliga lösningar i de fall där rättsläget om domännamns sakrättsliga status är osäkert. En av dessa lösningar är det amerikanska rättsinstitutet, s k in-rem-talan där talan förs direkt mot själva domännamnet i de fall där innehavaren inte kan lokaliserats.

1.3 Avgränsingar

I denna uppsats behandlas domännamn nästan uteslutande ur ett sakrättsligt perspektiv. Jag har även valt att presentera viss ytterligare information som ligger utanför det sakrättsliga perspektivet, detta för att skapa en vidare förståelse för domännamn som företeelse. Att finna en sakrättslig definition av vad ett domännamn är torde vara mycket svårt med ledning av den knapphändiga vägledning som svensk doktrin och svenska rättsfall i dagsläget ger. Därför har amerikansk doktrin och amerikanska rättsfall getts ett visst utrymme för att bredda perspektivet.

I denna uppsats avser jag inte heller att fördjupa mig i domännamnskonflikter orsakade av namenapping, cybersquatting och liknande eftersom jag anser att det faller utanför ramen för detta arbete. Den tekniska aspekten av domännamn kommer endast att beröras i syfte att öka förståelsen för de sakrättsliga problem som jag ämnar ta upp till diskussion.

1.4 Metod och material

Genom att jag kontinuerligt har bevakat dels det dynamiska kommunikationsmedium som Internet utgör, dels utvecklingen av domännamn och dess funktion har jag gjort denna uppsats möjlig. Eftersom ämnesvalet utgör en länk mellan sakrätt och IT-rätt har det naturligtvis varit av yttersta vikt att studera båda disciplinerna. Källorna har bestått av lagtext, rättsfall och juridisk doktrin i form av litteratur och artiklar. Vad avser IT-rätten intar amerikansk doktrin och amerikanska rättsfall en särställning. Två bidragande orsaker till detta förhållande är dels att Internet ursprungligen utvecklades i USA⁴, dels Common Law-systemet, genom vilket nya företeelser i samhället inkorporeras i juridiken på ett tidigt stadium.

---

⁴ Föregångaren till Internet, utvecklades redan i början av 1960-talet av Advanced Research Projects Agency (ARPA) vid amerikanska försvarsdepartementet. Detta kommunikationsnätverk benämndes ARPANET. Utvecklingen togs sedermera över av Defense Research Projects Agency (DARPA) och dess kommunikationsnätverk benämndes följaktligen DARPANET. DARPA är fortfarande den centrala forsknings- och utvecklingsorganisationen inom det amerikanska försvarsdepartementet. Se vidare på <http://www.darpa.mil>, <http://www.domainhandbook.com/gloss.html> och

http://searchwebservices.techtarget.com/sDefinition/0,,s.26_gci213878,00.html.

Det huvudsakliga syftet med dessa nätverk var att skapa en effektiv teknologi för utbyte av militär information mellan forskare som befann sig på olika geografiska platser. I efterhand har det dock hävdats att det egentliga syftet var att skapa ett kommunikationsnät som skulle fungera trots en kärnvapenattack. Detta var dock troligtvis en positiv bieffekt av att nätverket befanns vara så pass motståndskraftigt. Ett välskrivet dokument om Internets bakgrund ges i "A Brief History of the Internet", skriven av Leiner, Cerf, m. fl. Finns på <http://www.isoc.org/internet/history/brief.shtml#cerf>.

1.5 Disposition

Kapitel 2 behandlar domännamnets karaktär, med avseende på dess funktion, särskilda egenskaper och de konflikter som uppkommit med den traditionella varumärkesrätten. Vidare redovisas ett antal olika juridiska definitioner av domännamn. Kapitel 3 behandlar domännamn i insolvensförfaranden och i synnerhet de krav som ställs på egendom för att denna skall kunna utmätas för gäldenärens skulder. Vidare diskuteras hur domännamn kan hanteras under konkurs. Kapitel 4 presenterar den utveckling som skett vad gäller domännamnstvister och rättsinstitutet ”In Rem litigation” i USA. I kapitel 5 redovisas de slutsatser som jag kommit fram till avseende domännamnets sakrättsliga status.

2 Domännamnets karaktär

2.1 Domännamnets ursprungliga funktion

Det råder inget tvivel om att domännamnet har utvecklats från dess ursprungliga ”adressfunktion” till ett mer kommersiellt attraktivt kännetecken för exempelvis varumärken och firmor. Domännamnssystemet infördes av praktiska anledningar och domännamnen hade och har alltså idag även en teknisk funktion. Som nämnts ovan har varje Internetansluten dator ett unikt IP-nummer.⁵ Domännamnssystemet (DNS)⁶ är den teknologi som medger att domännamn kan lokaliseras och översättas till IP-nummer. En för oss människor fördelaktig effekt av att IP-nummer översätts till domännamn är att domännamnen (oftast) består av logiska bokstavs- och sifferkombinationer, vilka är lättare att komma ihåg.

Sett ur ett tekniskt perspektiv är domännamnsregistreringen endast en registrering i en DNS-databas om att ett visst domännamn tagits eller kommer att tas i bruk för ett visst IP-nummer.⁷ Den utveckling som domännamnet genomgått under en relativt kort tidsperiod var inget som kunde förutses av upphovsmännen till domännamnssystemet. Enligt min

---

⁵ IP-numret är en central del av den teknologi som använder sig av ”packet-switching” vid transport av information över Internet. Teknologin fungerar på så vis att information som skickas från avsändaren delas upp i olika paket. Dessa paket transporteras på olika vägar genom kommunikationsnätverket för att sedan fogas samman till ett komplett meddelande innan det når mottagaren. Om nätverket är skadat och överföringskapaciteten blivit lokalt nedsatt kan informationspaketen färdas på alternativa vägar och ändå nå fram till mottagaren. Se vidare på http://searchnetworking.techtarget.com/sDefinition/0,,s_7_gci212737,00.html.

⁶ DNS, Domain Name System.

⁷ Andersen, M. B., IT-retten, 2001, s 504.

mening var denna utveckling troligtvis inte heller önskvärd, då den har lett till skapandet av kommersiella värden i anslutning till domännamnshanteringen.

Kommersialiseringen av Internet och domännamnshanteringen är således långt ifrån de idealistiska visioner om att "information wants to be free", som präglade Internets barndom. Oavsett de ursprungliga avsikterna med DNS är det utan tvivel så att fenomenet med domännamn har gett upphov till en uppsjö av hot och möjligheter, beroende på vilken sida man företräder. Doktrinens inställning är en aning tudelad. Ulf Bernitz har anfört att: "Ett domännamn är i sig inte något kännetecken, utan har närmast karaktären av en adress"⁸. Detta kanske väl kategoriska uttalande modifieras dock längre ned i samma text då det enligt min mening helt korrekt konstateras att "ett domännamn i allmänhet fyller en funktion som varumärke eller näringskännetecken". Det är otvivelaktigt på det viset att känneteckensinnehavare generellt insett de kraftfulla marknadsföringsmöjligheter som står till buds genom Internet och det verktyg som domännamnen utgör.

Det finns ett antal mycket goda vägledningar till historiken bakom Internet, både i bokform och online.⁹ En klassik beskrivning är den av Jon Postel¹⁰, skriven i Request for Comments (RFC) 1591.¹¹ En intressant skildring av

---

⁸ Bernitz, Karnell, Pehrson & Sandgren, Immaterialrätt – och otillbörlig konkurrens, 7 uppl, 2001, s 226.

⁹ Text <http://www.domainhandbook.com>.

¹⁰ Jon Postel, Internets förgrundsgestalt och även domännamnssystemets övervakare genom den tidigare organisationen Internet Assigned Numbers Authority (IANA). Se vidare på <http://www.iana.org> för ytterligare information om bl a RFC och Jon Postel.

¹¹ RFC 1591, Domain Name System Structure and Delegation, mars 1994. RFC är det öppna protokoll som utvecklats till vad det är idag. Alla som anser sig kunna bidra

Internet:s framväxt är artikeln: "How the Internet Came to Be" av Bernard Aboba.¹²

2.2 Särskilda egenskaper hos domännamn

Domännamn har global räckvidd till skillnad från traditionella immaterialrätter som är territoriellt begränsade. Vidare görs ingen indelning i olika klasser vid registreringen av ett domännamn. Generellt tillämpas en "first-to-file"-princip, vilket innebär att den som hinner först med att ansöka om ett ledigt domännamn följaktligen blir innehavare till detta. De flesta generiska och ett växande antal nationella toppdomäner tillämpar ett system för domännamnsregistreringar som saknar restriktioner¹³ (d v s unrestricted TLD's). Denna först-till-kvarn-princip som blivit standard för domännamnsregistreringar tillämpas även av de restriktiva toppdomänerna under förutsättning att sökanden uppfyller de för toppdomänen specifika kriterierna.

Enligt nuvarande regler för domännamnsregistreringar under den svenska toppdomänen .se, krävs det fortfarande att sökanden skall ha sin verksamhet registrerad hos Patent- och Registreringsverkets näringslivsregister samt att verksamhetsnamnet (eller åtminstone firmadominanten) återspeglas i det domännamn som sökanden önskar erhålla.¹⁴ Dessa regler förväntas att

---

med något som kan främja Internet har möjlighet att skriva en RFC och lägga ut denna på Internet. För en lista med samtliga RFC:s och en sammanställning av de viktigaste, se vidare på The Internet Engineering Task Force:s hemsida <http://www.ietf.org>.

¹² Se vidare på <http://www.virtualschool.edu/mon/Internet/CerfHowInternetCame2B.html>

¹³ Dessa system kallas ibland för "öppna", till skillnad mot s k "closed" eller "restricted domains".

¹⁴ Regel B, Regler för registrering av domännamn under toppdomänen ".se", version 2.0 (DomännamnsRegler i Sverige). <http://www.iis.se/regler20.shtml>.

förändras i en liberaliserande riktning och förändringen planeras till det första kvartalet 2003.¹⁵

Att handel förekommer med domännamn även under den svenska toppdomänen är något som sällan uppmärksammas offentligt. Domännamnshandeln förekommer dock under .se, men det är svårt att avgöra den verkliga omfattningen av denna. Det ligger enligt min mening i köparnas intresse att inte skapa alltför stor uppmärksamhet kring de överlåtelsesummor som kan komma ifråga vid denna typ av handel. Genom att hålla en låg profil vid denna typ av överlåtelser kan även priset hållas på en rimlig nivå.

En reflektion i sammanhanget är att det nuvarande strikta regelverket för domännamnsregistreringar bl a syftade till att förhindra att domännamn blev en handelsvara. Enligt det svenska regelverket är det trots allt tillåtet att överföra domännamn från den registrerade innehavaren till en köpare.¹⁶ Köparen måste uppfylla förutsättningarna för nyregistrering av domännamnet, vilket innebär att den nye innehavaren måste skapa sig en associationsrättslig grund för sitt anspråk på det aktuella domännamnet, innan begäran om överföring sker. Är köparen ett svenskt företag är det enklast att registrera en bifirma som motsvarar domännamnet.¹⁷ Om köparen

---

¹⁵ Förslag till regler 3.0 – material som remissbehandlas, <http://www.iis.se/remisser/3-regler>.

¹⁶ Se Nämnden för Överprövning av domännamns (ÖPN) skäl i beslutet den 29 oktober 1999, avseende domännamnet ppn.se: ”Något uttryckligt förbud mot en överlåtelse av ett domännamn från en firma till en annan förekommer inte, men det får anses följa av de allmänna villkoren att sådant i princip inte skall accepteras annat än efter ny ansökan och prövning.” <http://www.iis.se/nod/ppn.shtml>.

¹⁷ Registrering av bifirma hos Patent- och Registreringsverket kostar 750 kr, vilket måste anses vara försumbart i sammanhanget.

saknar en hos PRV registrerad verksamhet i Sverige måste köparen etablera (läs registrera) en filial i Sverige med de kostnader och krav på redovisning som detta innebär. Rent praktiskt ansöker säljaren (den gamle innehavaren) om uppsägning av domännamnskontraktet samtidigt som köparen (den nye innehavaren) ansöker om nyregistrering av det aktuella domännamnet. Tack vare det svenska regelverkets krav på ett bakomliggande rättsförhållande ger det innehavarna mycket starka rättigheter till sina domännamn.

Vad beträffar möjligheterna till tvistlösning så är följande att beakta. I dagsläget existerar det inget alternativt tvistlösningssystem (ADR)¹⁸ för lösning av konflikter mellan parter som anser sig ha bättre rätt till ett domännamn under .se.¹⁹ I samband med den förestående liberaliseringen av det svenska regelverket förutspås att antalet domännamnskonflikter kommer att öka betydligt och att ett alternativt tvistlösningsförfarande måste införas. Förebilden för detta ADR-förfarande är ICANN:s Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (UDRP)²⁰. Denna kommer ej att implementeras rakt av, utan en för svenska förhållanden anpassad modell kommer att

---

¹⁸ Alternative Dispute Resolution service, vilket är ett tids- och kostnadseffektivt sätt att lösa domännamnskonflikter. Liknar skiljedomsförfarande, men avgörandena saknar res judicataverknningar. Möjlighet att föra talan i allmän domstol kvarstår alltså efter det att tvistlösningsförfarandet avslutats.

¹⁹ Regelverkets restriktivitet har ansetts vara ett fullgott skydd mot domännamnsregistreringar av andras kännetecken.

²⁰ UDRP tillämpas av fyra tvistlösningsorgan i domännamnskonflikter i alla de generiska samt i ett växande antal av de nationella toppdomänerna. De tvistlösningsorgan som är utsedda är Asian Domain Name Dispute Resolution Centre (ADNDRC), CPR Institute for Dispute Resolution (CPR), The National Arbitration Forum (NAF) och World Intellectual Property Organization (WIPO). Konflikterna avgörs av en panel bestående av en eller tre panelister, vilka återfinns på: <http://www.icann.org/udrp/approved-providers.htm>.

UDRP finns på: <http://www.icann.org/dndr/udrp/policy.htm>.

införas.²¹ För utformandet av det alternativa tvistlösningsförfarandet ansvarar Stiftelsen för InternetInfrastruktur (IIS)²². Ansvarig för det nya regelverket för domännamnsregistreringar (version 3.0) är Nämnden för DomännamnsRegler (NDR).²³

Ytterligare skillnader mellan domännamn och traditionell känneteckensrätt är att domännamnsregistreringen under nationella toppdomäner (ccTLD:s) i regel sköts av privaträttsliga organ.²⁴ Det finns i regel inte heller någon direkt statlig kontroll över hur tilldelningen av domännamn skall göras. Däremot lyder varje registreringsenhet (registry) under respektive lands jurisdiktion. På samma vis måste det av registreringsenheten ackrediterade registreringskontoret (registrar) agera i enlighet med den jurisdiktion där det har sitt säte.

Vid en jämförelse mellan domännamn och traditionell immaterialrätt så kan följande anföras. En domännamnsansökan är inte prioritetsgrundande för ansökningar om domännamn under andra toppdomäner. Någon klassificering av det avsedda bruket, i likhet med den som görs vid registrering av varumärken görs inte heller vid domännamnsregistreringar. De territoriella begränsningar som är utmärkande för känneteckensrätten

---

²¹ Ett svenskt ADR-förfarande kan troligtvis införas tidigast under första kvartalet 2003. Ett remissliknande förfarande om liberaliseringen av regelverket för .se och införandet av ett ADR-förfarande initierades av IIS under hösten 2001. Sista svarsdag för remissvar var den 15 januari 2002. Remissrundan kommer att kompletteras med ett omarbetat förslag och ny remissrunda med berörda intressegrupper.

²² Se vidare på <http://www.iis.se>.

²³ NDR arbetar för närvarande uteslutande med det nya regelverket, version 3.0. Se <http://ndr.iis.se/arenden.htm>.

²⁴ Undantaget är den finska toppdomänen .fi vilken administreras av det finska kommunikationsverket som är en del av kommunikationsministeriet, Se vidare <http://www.ficora.fi/ruotsi/esittely/n2589.htm>.

finns inte med samma självklarhet när det gäller domännamn. Internet har en global räckvidd som bärare av information. Ett registrerat domännamn kan således nås från alla Internetanslutna datorer över hela världen. I praktiken så är dock räckvidden begränsad genom t ex vilket språk hemsidan utformats på.

De generiska toppdomänerna (gTLD:s) som t ex .com och .biz är dels nåbara av samtliga Internetanslutna datorer i hela världen, dels kan vem som helst registrera ett domännamnen enligt first-to-file-principen utan några restriktioner. Vissa nationella toppdomäner som t ex den danska .dk saknar restriktioner, men denna ccTLD torde vara intressant endast för de som vill synas på den danska marknaden. Detta är en viktig praktisk skillnad jämfört med de generiska toppdomänerna som har en global räckvidd. Den svenska .se är som ovan nämnts belagd med restriktioner tills vidare. Då kopplingen till svenska firmor varit stark, kan .se sägas ligga närmare den traditionella känneteckensrätten med avseende på den territoriella begränsningen. Det beror enligt min mening på att en svensk associationsform utgjort basen för en svensk domännamnsregistrering, vilket redovisats för ovan.

En aspekt som förtjänar att belysas är den om domännamn är liktydiga med varumärken. Grundfunktionen hos ett varumärke är att identifiera varor och tjänster till en viss näringsidkare. Om vi ser till ett domännamns grundläggande funktion är det som nämnts ovan att vara en adress på Internet, d v s ett tekniskt identifikationsmedel. Det är givetvis ingenting som hindrar att ett domännamn kan inarbetas som varumärke. Exempel på inarbetning av domännamn som kännetecken är bl a amazon.com, vilket under relativt kort tid inarbetades för on-line-bokhandeln med samma namn.

Den traditionella känneteckensrätten är uppbyggd kring ett antal principer. För det första så klassificeras varumärken efter vilka varor och tjänster som det tänkta varumärket skall användas för. För det andra är varumärkena territoriellt begränsade, låt vara att denna begränsning kan ha en nog så stor omfattning ändå, t ex för väl ansedda varumärken som Intel, Coca Cola, Kodak, MacDonalDs m fl, vilka har uppnått global spridning.

Vad avser de konflikter som kan uppstå mellan domännamn och traditionell känneteckensrätt kommer jag i nedanstående avsnitt redovisa enligt min mening intressanta rättsliga avgöranden.

2.3 Domännamn jämfört med kännetecken

Ett domännamn får maximalt bestå av 63 tecken. Den tekniska standard som styr domännamnets uppbyggnad medger vidare att enbart vissa tecken kan ingå i domännamnet, nämligen (a-z), (0-9) och (-).²⁵ Med hänsyn tagen till att domännamn bildas av ovan nämnda tecken uppstår konflikter gentemot företrädesvis ordvarumärken och firmor, såväl registrerade som inarbetade sådana. Det finns givetvis ett stort antal domännamn som aldrig kommer att hamna i konflikt med traditionella kännetecken.

Även geografiska beteckningar har varit föremål för avgöranden där domännamnsinnehavaren tvingats avhända sig domännamn som motsvarat en geografisk plats. I vissa fall har domännamnet motsvarat en geografisk plats och registrerade varumärken där den geografiska platsen har varit en

---

²⁵ Ett intressant arbete pågår som medger nationella teckenuppsättningar. För svenska domännamn är införandet av å, ä, ö givetvis intressant. NIC-SE väntar i dagsläget på att en internationell standard, Internationalized Domain Names (IDN) skall införas och har således inga planer på att införa en fristående teknisk lösning. Se vidare på <http://www.nic-se.se/pressmeddelande.shtml>.

del av varumärket. Detta var fallet när domännamnet barcelona.com överfördes från den ursprunglige innehavaren till staden Barcelona. Förutom att Barcelona är en geografisk beteckning hade staden Barcelona över hundra varumärkesregistreringar där namnet "Barcelona" ingick.²⁶

Det behöver inte vara frågan om ett ordmärke för att talan om varumärkesintrång skall aktualiseras. Även figurmärken med textuella inslag kan läggas till grund för talan om varumärkesintrång. Detta var fallet då domännamnet gustavsberg.com registrerats av en aktör inom VVS-branschen.²⁷ Gustavsberg VVS AB stämde domännamnsinnehavaren SBJ Invest i Floda AB för varumärkesintrång. Domännamnet överflyttades sedermera till käranden.

Grunden för talan var dels kärandens registrerade figurmärken²⁸, bestående av ett ankare samt ordet GUSTAVSBERG skrivet ovanför ankaret i en halvcirkel, dels den inarbetade ensamrätten till ordmärket GUSTAVSBERG. Eftersom det är troligt att en inarbetad rätt förelåg i detta fall, vid sidan om de registrerade figurmärkena kan man inte dra alltför långtgående slutsatser om hur enbart ett figurmärke med textuella inslag skulle kunna ligga till grund för en talan om varumärkesintrång genom en domännamnsregistrering.

---

²⁶ Inledningsvis beslutade WIPO i en UDRP-process om överföring av barcelona.com till klaganden, avgörande nr. D2000-0505, <http://arbiter.wipo.int/domains/decisions/html/2000/d2000-0505.html>. Innan WIPO-avgörandet "vunnit laga kraft" och för att få behålla domännamnet stämde domännamnsinnehavaren staden Barcelona vid the US District Court for the Eastern District of Virginia. Domstolen beslutade dock att domännamnet skulle överföras till staden Barcelona (dom den 22 februari, 2002).

²⁷ Alingsås tingsrätt, mål nr. T 1829/98, Gustavsberg VVS AB./. SBJ Invest i Floda AB. Efter beslut den 10 augusti 1999 avskrevs målet p g a förlikning.

²⁸ Gustavsbergs äldsta figurmärke registrerades redan den 28 augusti 1923.

En bedömningsprincip som bör kunna tillämpas vid jämförelser mellan figurmärken och domännamn är att ju mer framträdande texten är i figurmärket, desto större risk för att domännamnet gör intrång i ensamrätten till figurmärket. Om ett domännamn är identiskt med texten i ett figurmärke och det figurativa elementet är relativt banalt eller annars inte dominerar figurmärket bör det enligt min mening gå att med framgång hävda att domännamnet utgör varumärkesintrång. En annan fråga med anledning av ovan sagda är huruvida passivt hållande av domännamn i sig utgör intrång i annans känneteckensrätt. Jag anser dock att utvecklandet av denna fråga ligger utanför ramen för detta arbete.

Det kan således konstateras att domännamn mycket väl användas som kännetecken och även göra intrång i firmor och traditionella varumärken. Dock skall det betonas att en varumärkesinnehavares rätt har sina begränsningar. Detta tydliggjordes i bl a Strick Corporation v. James B. Strickland. I detta fall stämde Strick Corporation James B. Strickland för att han gjorde intrång i företagets varumärke STRICK genom registreringen av domännamnet strick.com.²⁹ Domstolen konstaterade att svaranden var känd under smeknamnet ”Strick” och att detta utgjorde legitima skäl till innehavet av strick.com. Vidare betonade domstolen att: ”It is clear that nothing in trademark law requires that title to domain names that incorporate trademarks or portions of trademarks be provided to trademark holders. To hold otherwise would create an immediate and indefinite monopoly to all famous mark holders on the Internet, by which they could lay claim to all .com domain names which are arguably ’the same’ as their trademark. The Court may not create such property rights in-gross as a matter of dilution law. /.../ Trademark law does not support such a monopoly.”.

---

²⁹ Strick Corporation v. James B. Strickland, E.D. PA, Civ No. 00-3343.

2.4 Domännamn jämfört med telefonnummer

Amerikanska rättsfall, bl a i *Dorer v. Arel*³⁰ har jämfört domännamn med telefonnummer. Detta i syfte att klargöra att en domännamnsregistrering är likställt med ett tjänsteavtal som inte ger någon exklusiv äganderätt till domännamnet. Domstolen resonerade i *Dorer*-avgörandet att "a judgement debtor "owns" the domain name registration in the same way that a person "owns" a telephone number. A telephone number can be a valueless means of reaching a party, or it can be an extremely valuable commercial tool".³¹ Domstolen argumenterade vidare att ett domännamn i sig själv är värdelöst och att värdet skapas av det eventuella innehåll (på en hemsida) eller den goodwill som skapats för domännamnet.³²

Ett telefonnummer kan fungera som ett identifikationsmedel för dess innehavare. Inget hindrar att ett telefonnummer inarbetas i så hög grad att det kan registreras som varumärke, t ex 118 118 för nummerupplysningstjänster eller möjligtvis (046)- 15 15 15 och 12 12 12 för taxitjänster. Den särskilda typ av ensamrätt som abonnenten har till sitt telefonnummer erhålls genom att abonnemangsavgiften förskottsbetalas. Samtalsavgifterna betalas i efterskott. Om betalningen uteblir, trots påminnelser, stängs det aktuella telefonnumret av, men kan öppnas upp på nytt om betalning erläggs inom viss tid från avstängningen.

---

³⁰ 60 F. Supp.2d 558, 561 (E.D. Va. 1999), 3 September, 1999. <http://www.digitallawyer.com/nbj/Auctions/Dorer.asp>.

³¹ *Dorer*-domen avsnitt II, 3 stycket.

³² *Dorer*-domen, fotnot 9.

Om det föreligger en skillnad mellan rätten att använda ett unikt telefonnummer och rätten att ta emot telefontjänster kanske samma synsätt kan anläggas för domännamn? Möjligtvis är det skillnad mellan rätten att använda ett (unikt) domännamn och rätten att ta emot tjänster relaterade till detta domännamn?

Rätten att använda ett domännamn erhålls genom betalning av registreringsavgiften till registreringskontoret. För upprätthållande av denna ensamrätt krävs att domännamnet förnyas innan registreringsperioden går ut. För att koppla upp en hemsida till domännamnet behövs ytterligare ett avtal avseende tjänster relaterade till underhållet av denna hemsida. I praktiken är det vanligt förekommande att de Internet Service Providers (ISP) som tillhandahåller registrering av domännamn även erbjuder andra domännamnsrelaterade tjänster, t ex upplåtande av serverutrymme, webbdesign och underhåll av hemsidor. Det är således enligt min mening två olika avtalssituationer som ligger för handen, dels själva domännamnsregistreringsavtalet, dels det avtal som reglerar kringtjänster som på ett eller annat sätt är associerade med domännamnet.

Den slutsats som domstolen kom fram till i Dorer-avgörandet var som ovan nämnts att innehavet av ett domännamn var likställt med att erhålla tjänster. Jag menar att detta synsätt är alltför försiktigt eftersom det är fullt möjligt att hålla själva domännamnsregistreringen separerad från t ex underhållet av en hemsida kopplad till domännamnet. Det finns vidare inget som förhindrar att domännamnet registreras via en uppdragstagare och att domännamnsinnehavaren sedan beställer övriga kringtjänster till domännamnet av någon annan uppdragstagare.

Den administrativa registreringen av domännamnet och uppdateringen av informationen om dess innehavare och kontaktperson sköts av en centraliserad registratur ("Registry"). I de flesta fall är själva registreringstjänsten decentraliserad till olika företag (ofta ISP:s), vilka konkurrerar med varandra om kunderna. Registraturens roll är således att hålla en övergripande kontroll över administrationen av domännamnsregistren. Vid registreringen av ett domännamn betalas registreringsavgiften i förskott. Så länge innehavaren betalar förnyelseavgifterna i tid kan denne teoretiskt sett behålla sitt domännamn under en obegränsad tidsperiod.³³ Om betalningen av förnyelseavgiften av en eller annan anledning uteblir kommer domännamnet att avregistreras för den gamla innehavaren och åter igen bli fritt för andra att registrera enligt first-to-file-principen. Detta kan man alltså jämföra med ett telefonnummer och tillhörande telefonabonnemang.

En amerikansk domstol har bl a konstaterat att domännamn är av större betydelse än vad telefonnummer är.³⁴ Anledningen till detta är att det för domännamn inte finns någon motsvarighet till traditionella telefonkataloger och att domännamn ofta gissas av webb-surfare.

---

³³ Under förutsättning att inte tredje man kan visa bättre rätt till domännamnet och vidtager åtgärder för att få domännamnet överfört till sig.

³⁴ *MTV Networks v. Curry*, 867 F. Supp. 202, 203-04 n.2 (S.D.N.Y. 1994). Se även X-T. N. Nguyen: "Shifting the paradigm in e-commerce: move over inherently distinctive trademarks – The e-brand, i-brand and generic domain names ascending to power?" *American University Law Review*, Vol. 50:937, s 957f och 960f. Nedan: "Nguyen".

2.5 UDRP och svensk tvistlösning

Det material som redan författats om domännamn har i huvudsak gällt domännamnsstölder och de olika tillvägagångssätt som finns för att komma tillrätta med detta problem. Således har de av ICANN godkända alternativa tvistlösningsreglerna UDRP diskuterats mycket ingående. Professor Geist har på ett föredömligt vis tagit upp de inkonsekvenser som finns i UDRP samt förslag på förändringar i detta regelverk.³⁵

Procedurreglerna samt de kriterier som skall visas av klaganden, torde numera vara välbekanta för envar som ägnar sig åt IT-rättsliga spörsmål, varför jag inte går in närmare på detta. Det kan räcka med att konstatera att om en klagande lyckas visa bättre rätt till domännamnet kan klaganden kräva att domännamnet avregistreras eller att det överförs till klaganden. UDRP ger inte klaganden någon ersättning för skada som uppkommit med anledning av domännamnsstölden. För att få sådan ersättning måste klaganden initiera en process i allmän domstol, vilket är tidsödande och därigenom tämligen kostnadskrävande, relativt ett UDRP-förfarande. De brister som finns i UDRP-förfarandet har varit och är alltjämt föremål för livlig diskussion.

Med anledning av att den svenska toppdomänen .se skall liberaliseras³⁶ och att ett alternativt tvistlösningssystem för domännamnskonflikter (liknande UDRP) har föreslagits, torde behovet av ett ersättningssystem vara stort även i Sverige. Då alternativa tvistlösningssystem syftar till att minimera handläggningstiderna och hålla kostnaderna på en rimlig nivå är det lämpligt

---

³⁵ Se bl a undersökningarna Fair.com? och Fundamentally Fair.com? Dessa finns på Michael Geists hems. a <http://aix1.uottawa.ca/~geist/frameset.html>.

³⁶ För den intresserade finns remissen avseende det föreslagna nya regelverket och det alternativa tvistlösningsförfarandet på <http://www.iis.se>.

att använda en schablon som fastställer vad svaranden skall betala till klaganden i fall där klaganden lyckats visa bättre rätt till domännamnet.

Att låta tvistlösningspanelen bestämma i varje enskilt fall vilket belopp som skall anses som skäligt leder till alltför komplexa bedömningsfrågor, vilket skulle motverka det alternativa tvistlösningsförfarandets syften. Med samma argument kan man motivera att parterna inte skall kunna få betalt för sina ombudskostnader, med anledning av tvistlösningsförfarandet. En lämplig schablon borde vara tillräckligt hög för att avskräcka domännamnspirater från att registrera andras kännetecken samtidigt som den inte får uppmuntra till så kallad Reverse Domain Name Hijacking.³⁷

Viktigt är att skilja på de fall då ett domännamn registreras utan något annat kompletterande immaterialrättsligt skydd och då domännamnet antingen är skyddat via en varumärkesregistrering eller är inarbetat. Enbart registreringen kan ej ligga till grund för en talan om att ett varumärke gör intrång i det registrerade domännamnet. Om däremot domännamnet har inarbetats eller är registrerat som ett kännetecken, blir förhållandet ett annat. I dessa fall utgör domännamnet ett skyddat kännetecken och andras varumärken kan således göra intrång i domännamnet.

2.6 Juridiska definitioner av domännamn

Det är tydligt att det finns ett behov av att sakrättsligt definiera domännamnen som företeelse. Ett domännamn kan vara bärare av betydande värden och denna omständighet har gjort behovet av en karakterisering än större. I mitt tycke tyder detta på att det finns ett behov av en definition. I

---

³⁷ Fall där klaganden initierar en UDRP-process i det illojala syftet att beröva svaranden sitt domännamn.

juridisk doktrin har enligt min mening bl a Bernitz gett uttryck för detta behov då han framhåller att: "Någon legal definition av domännamn finns inte. Det finns överhuvudtaget inte någon lagstiftning som särskilt reglerar rätten till sådana namn."³⁸. Vidare har Mikael Pawlo förtjänstfullt sammanställt olika definitioner av domännamn i uppsatsen Domännamnets juridiska status, bl a Erika Heveas uppfattning att: "trots att Internetadresser i grunden endast är telefonnummer bör de i fråga om särskiljningsförmåga ändå bedömas efter deras alfabetiska utseende."³⁹

En av huvudprinciperna för Internet är att "information wants to be free". Förespråkarna av denna princip anser följaktligen att all statlig kontroll över Internet är av ondo och att mediet skall självregleras. I denna värld finns inget utrymme för de monopol som immaterialrätterna skapar för dess innehavare. I takt med att uppmärksamheten ökat kring domännamnen som värdebärare har det ifrågasatts varför denna företeelse skall undgå statlig kontroll. En annan uppfattning som kommer till uttryck verkar vara att det måste vara något suspekt med ett system som faktiskt fungerar trots avsaknad av statlig intervention. Denna inställning har bl a Advokatsamfundet gett uttryck för i sitt remissvar till Domännamnsutredningens betänkande, "se?", (SOU 2000:30).⁴⁰

Av den relativt omfattande samlingen av material som finns på Internet avseende domännamnskonflikter kan nämnas Domain Name Handbook som bl a hävdar att domännamn liknar varumärken utan att vara det fullt ut.⁴¹

---

³⁸ Bernitz mfl, Immaterialrätt, 7 uppl, 2001, s. 225.

³⁹ Mikael Pawlo, Domännamnets juridiska status (The Legal Status of Domain Names), s 2, <http://www.algonet.se/~mpawlo/nirdomain.html>.

⁴⁰ R 6425/2000, 2000-12-01, Finns på Advokatsamfundets hemsida, sammanställningar över remissvar år 2000, s 59ff. <http://www.advokatsamfundet.se/ledamot/totrem20.pdf>.

⁴¹ <http://domainhandbook.com/property.html>.

Detta beror bl a på att domännamn inte har de geografiska begränsningar som varumärken. Samtidigt som domännamn fortfarande är begränsade till att utgöra en typ av kvasieegendom är det enligt min mening inte orimligt att de inom sinom tid kommer att erhålla en mer rumsren status av egendom. För det fall att lagstiftaren och domstolarna uppmärksammar den egendomsrättsliga problematiken kring domännamn kan en förändring mycket väl ske. Ett domännamn har således en dubbel funktion.⁴² De utgör tekniska adresser som medger att en hemsida lokaliseras till en viss virtuell plats på Internet. Samtidigt kan domännamnet fungera som ett kännetecken om det identifierar varor och/eller tjänster för en viss näringsidkare.

En summering av de olika förslag till definitioner av domännamn som framförts blir att domännamn alltså befinner sig i gränslandet mellan en adress på Internet och ett traditionellt kännetecken. Ett domännamn blir inte genom registreringen med automatik ett kännetecken. Deras känneteckensrättsliga status bestäms enligt min mening av hur domännamnet används i praktiken (jämför om inarbetning ovan).

För att jämföra den juridiska doktrinen inställning till domännamn med en annan rättslig definition har jag valt att redogöra för de riktlinjer som Riksskatteverket (RSV) har gällande domännamn. Enligt RSV är ett "köp" av ett domännamn ett tillhandahållande i form av en överlåtelse eller upplåtelse av en rättighet som omfattas av bestämmelserna i 5 kap. 7 § 2 st. 1 p. Mervärdesskattelagen (ML).⁴³ Det aktuella stycket i ML räknar upp följande tjänster: "1. överlåtelse eller upplåtelse av upphovsrätter,

---

⁴² Nguyen, s 961.

⁴³ RSV:s skrivelse 000303, Dnr. 2327-00/120, "Köp" av domännamn samt Handledning för mervärdesskatt 2001, Avsnitt 30.3.2, Upplåtelse eller överlåtelse av upphovsrättigheter, rubrik: Domännamn. Finns på: http://www.rsv.se/skatter/moms/momshandledning01/kap_30.html.

patenträtter, licensrättigheter, varumärkesrättigheter och liknande rättigheter”⁴⁴ Vid yrkesmässig omsättning inom landet av dessa tjänster skall mervärdesskatt betalas av förvärvaren. Förutsättningarna är enligt 1 kap. 2 § 1 st. 2 p. ML att den som omsätter tjänsten är en utländsk företagare och att förvärvaren är en näringsidkare.⁴⁵ RSV anser följaktligen att köp av domännamn är en ”liknande rättighet” enligt ovan nämnda lagrum. Domännamnsförvärvet är momsbelastat med hänvisning till att rätten som erhålls genom köpet är jämförbar med de rättigheter som blir aktuella efter förvärv av traditionella immaterialrätter som bl a upphovsrätt och patenträtt. Enligt min uppfattning har RSV genom detta förhållningssätt indikerat att förvärvaren har någon form av ensamrätt till sitt domännamn. Min slutsats av RSV:s inställning är att innehavarens sakrättsliga skydd till sitt domännamn inte är försumbart.

Efter denna mer generellt hållna genomgång av domännamn som företeelse kommer jag i det följande kapitlet att diskutera domännamn i insolvensförfaranden. Jag anser att många av de sakrättsligt intressanta frågorna kan belysas genom detta perspektiv.

---

⁴⁴ 5 kap. 7 § 2 st. 1 p. Mervärdesskattelagen (SFS 1994:200).

⁴⁵ RSV:s skrivelse 000303, Dnr. 2327-00/120, ”Köp” av domännamn.

3 Domännamn i insolvensförfaranden

3.1 Utmätning av domännamn

3.1.1 Inledning

Enligt Utsökningsbalken (UB) ställs följande tre krav på gäldenärens egendom för att denna skall kunna utmätas till betalning av gäldenärens skulder⁴⁶. Samma krav gäller även för betalningssäkring och kvarstad. Dessa är:

1. Egendom skall tillhöra gäldenären (UB 4 kap 17 §).
2. Egendomen skall representera ett ekonomiskt värde. (egendom av enbart affektionsvärde för gäldenären är således undantaget, UB 5 kap 1 §, 4p.)
3. Egendomen skall vara möjlig att överlåta (framgår motsatsvis av bl a UB 5 kap 5 §).⁴⁷

Vid mina kontakter med de svenska kronofogdemyndigheterna (Krfm) har jag inte vid något tillfälle fått uppgifter om att frågan om domännamn kan utmätas eller beläggas med kvarstad har varit uppe till prövning.⁴⁸ Oftast

---

⁴⁶ Den av gäldenärens egendom som endast är avsedd för personligt bruk och som behövs för den dagliga livsföringen är undantagen från den utmätningbara egendomen. Samtliga undantag återfinns i UB 5 kap.

⁴⁷ Egendom som inte får överlåtas får ej heller utmätas.

⁴⁸ Den samlade bilden av att domännamn ännu ej varit föremål för denna typ av prövning i Sverige har jag fått genom att kontakta samtliga kronofogdemyndighetsdistrikt i Sverige via e-post. Denna korrespondens har i vissa fall kompletterats med telefonsamtal med representanter för de olika distrikten.

görs hänvisningar till de allmänna förutsättningar som skall vara uppfyllda för att egendomen skall kunna utmätas. Med några få undantag verkar Krfm:s kännedom om domännamn som företeelse vara tämligen låg. Exekutionsavdelningens rättsenhet på Riksskatteverket (RSV) har meddelat mig att de inte har gått ut med några riktlinjer i dessa frågor till landets kronofogdemyndigheter.⁴⁹ Om dylika frågor skulle varit uppe till prövning hos någon myndighet så är det vidare troligt att en diskussion skulle initierats med RSV.

I det följande skall de tre ovan nämnda kriterierna för utmätning appliceras på domännamn.

3.1.2 Domännamnet skall tillhöra gäldenären

Enligt UB 4 kap 17 § får lös egendom utmätas för gäldenärens skulder om det framgår av utredningen i utsökningsmålet att egendomen tillhör gäldenären. I vissa fall kan gäldenären presumeras vara ägare till egendomen, t ex när den är i dennes besittning och det inte framgår att egendomen tillhör någon annan (UB 4 kap 18 § 1 st).⁵⁰ För det fall att tredje man anser sig ha bättre rätt till utmätt egendom, måste denne på föreläggande av krfm väcka talan om detta mot gäldenären och utmätningssökanden.⁵¹

Domännamnshanteringen har i huvudsak varit en privat fråga som självreglerats utan alltför stor inblandning av myndigheter. En oundviklig

---

⁴⁹ Svar från Christer Dahlström, RSV Exekutionsavdelning, rättsenheten (e-post 2002-04-02).

⁵⁰ Gregow, T., Tredje mans rätt vid utmätning, 1987, s 28 (nedan "Gregow").

⁵¹ Framgår av UB 4 kap 20 och 26 §§. Gregow, a a, s 29.

följd av detta har varit att informationen i databaser som t ex WHOIS⁵² i många fall varit bristfällig. Denna aspekt kommer att redogöras för nedan.

Särskilda förhållanden råder under ett utmättningsförfarande. Med hänsyn tagen till att det är sökanden som skall styrka gäldenärens rätt till den lösa egendomen samt att Krfm inte får höra vittnen under ed eller part under sanningsförsäkran, innebär detta att förfarandet blir av summarisk natur.

En aspekt som kan tänkas spela roll vid bedömningen av om ett domännamn kan utmätas är frågan om var domännamnet kan sägas finnas rent fysiskt, d v s inom vilket lands jurisdiktion domännamnet befinner sig?⁵³

För att beslutet av den svenska kronofogdemyndigheten skall kunna få rättsverkan är det av avgörande betydelse att domännamnet finns i Sverige eller inom EU. Min syn på denna problematik är att det inte kan tillmätas någon avgörande betydelse vilken registratur man använt sig av vid registreringen, eftersom många av dessa ligger utanför det svenska och europeiska territoriet. Av hänsyn till Internets globala karaktär vore det således synnerligen opraktiskt att tillmäta registraturrens säte betydelse.

Svenska företag använder ofta förutom den uppenbara .se, .nu även .com, .net, .org och sannolikt även .biz och .info som identifikationsmedel på Internet. Att dessa domännamn inte skulle kunna anses finnas inom EU på grund av att registraturen ligger utanför detta område kan leda till problem för den som anser sig ha bättre rätt till domännamnet än

---

⁵² Ett Internetprogram som möjliggör för användaren att ställa frågor till en on-line databas med information om domännamnsinnehavare. Beroende på vilken organisation som ansvarar för WHOIS-uppgifterna och vilken toppdomän som avses kan WHOIS skilja sig åt. Skillnaderna brukar dock sällan vara betydande.

⁵³ Svar från Indrivningschef Leif Olofsson vid krfm Eskilstuna (e-post 2002-03-15).

domännamnsinnehavaren. Å ena sidan tror jag att det i många fall är relativt slumpartat vilken registratur som används och att domännamnsinnehavaren i många fall inte vet vilket lands jurisdiktion som reglerar registraturens verksamhet. Det kan å andra sidan givetvis förekomma forum-shopping i de fall där domännamnsstöder satts i system och framtida tvister med stor sannolikhet kan uppstå gällande bättre rätt till domännamnet.

Det är särskilt i en typ av fall där frågan om var domännamnet befinner sig har avgörande betydelse. Det är när innehavaren passivt håller domännamnet utan att vare sig använda det (ingen hemsida) eller erbjuda det till försäljning. I dessa fall kan det vara svårt att hävda att någon skada sker mot den som anser sig ha bättre rätt till domännamnet. En möjlig lösning på detta problem är om man kan argumentera för att t ex konsumenter som söker efter en viss näringsidkare på Internet, skriver in företagsdominanten i webbläsaren och dirigeras till en sk ”under construction”-sida. Innehavaren av det aktuella domännamnet är inte på något vis sammankopplad med den näringsidkare som anser sig förfördelad. Det passiva hållandet av domännamnet kan i detta fall vålla näringsidkaren skada eftersom det för konsumenterna ser ut som om näringsidkaren inte hade någon verksamhet på Internet. Det finns således en risk för att näringsidkaren förlorar kunder. Om det i ett dylikt fall är möjligt att lokalisera den geografiska platsen för skadan till näringsidkarens egen jurisdiktion kan rättsliga åtgärder vidtagas inom denna jurisdiktion.

Om det däremot inte är möjligt att skada kan uppstå genom passivt hållande av ett domännamn, måste frågan av var domännamnet befinner sig avgöras. I ett sådant fall kan sätena för registraturen, domännamnsinnehavaren och den som anser sig ha bättre rätt till domännamnet att få betydelse.

Frågan om var ett domännamn kan sägas finnas är tätt sammankopplad med frågan om vem som äger domännamnet. Om man således tar ägarskapet som utgångspunkt för bedömningen av om ett domännamn kan sägas finnas inom Sverige måste det kunna visas att ägaren är en svensk fysisk eller juridisk person. En naturlig utgångspunkt vid efterforskning av vem som är ägare till ett domännamn är givetvis att söka i någon av de WHOIS-tjänster som står till buds av olika registraturer. Beroende på upplägget av tjänsten kan man förutom att söka på ett specifikt domännamn även söka på bl a innehavare, IP-adress eller namnserver och på detta vis få fram vilket eller vilka domännamn som är kopplade till respektive sökkriterium. Den information som presenteras vid en sökning i WHOIS varierar mellan de olika registrena och med den TLD som sökningen avser.

Det finns ytterligare problem som uppstår i samband med ofullständiga uppgifter i WHOIS. Innan den 30 mars 1998 hade t ex. registraturen Network Solutions i Virginia, USA inga krav på att användaren av domännamnet skulle anges vid ansökan. Enbart administrativ-, fakturerings- och teknisk kontakt behövde anges. Vid denna tid ansågs den administrativa kontaktpersonen vara innehavare av rätten att använda domännamnet. Detta ledde till problem när den administrativa kontaktpersonen och den faktiska användaren av domännamnet inte var samma person, t ex när den administrativa kontaktpersonen var en ISP som registrerat domännamnet för en kunds räkning.⁵⁴

---

⁵⁴ Agin, Domain Names. Obtaining and Perfecting a Security Interest, The RMA Journal September 2000, s 79f, <http://www.swiggartagin.com/bankruptcyobtaining.pdf>. Nedan "Agin".

I det avtal som slöts mellan ICANN och anslutna registraturer⁵⁵ gällande registreringar under .com, .net och .org åläggs det registraturen att tillhandahålla en WHOIS-tjänst för allmänheten. Denna skall innehålla uppgift om namn och adress för ägaren av domännamnet. Vidare skall IP-adresserna, primär och sekundär namnserver, ansvarig registratur, ursprungligt registreringsdatum och datum för registreringens upphörande framgå. Både för domännamnets tekniska och administrativa kontaktperson måste namn, adress, e-postadress, telefonnummer och faxnummer framgå.

I det avtal som slöts mellan ICANN och Neulevel i Viginia, USA avseende toppdomänen .biz görs inga skillnader mellan kontaktuppgifterna för ägare, teknisk och administrativ kontaktperson. Detta innebär att ägarens namn, adress, e-postadress, telefonnummer och fax skall framgå av WHOIS-registret.⁵⁶ Dessa krav är även i enlighet med ett av de tidigare RFC-dokumenterna om WHOIS.⁵⁷ Sammantaget har alltså registraturen en skyldighet gentemot ICANN att tillhandahålla vissa specificerade uppgifter om domännamnet i WHOIS-registret.

Den som tillför information till WHOIS-registret är domännamnsinnehavaren, som meddelar de ändringar som är påkallade efter omständigheterna. När ett meddelande om ändring i WHOIS skickats till registraturen ändras WHOIS i enlighet med innehavarens önskemål. I teorin vållar detta givetvis inga problem, men i praktiken är det inte ovanligt att informationen i WHOIS är oriktig på ett eller annat vis. Uppgifterna som

---

⁵⁵ Återfinns under avsnittet II.F, Registrar Accreditation Agreement från 1999-11-04. <http://www.icann.org/registrars/ra-agreement-10nov99.htm>.

⁵⁶ Återfinns under tillägget O till .biz Registry Agreement från 2001-05-11. <http://www.icann.org/tlds/agreements/biz/registry-agmt-appo-11may01.htm>.

⁵⁷ RFC nr. 954 av Harrenstien m. fl. Publicerat i oktober 1985. <ftp://ftp.isi.edu/in-notes/rfc954.txt>.

presenteras kan vara obsoleta, ofullständiga eller medvetet oriktiga. Anledningen till att oriktiga WHOIS-uppgifter förekommer kan t ex vara att domännamnsinnehavaren försummat att uppdatera informationen, negligerat vikten av korrekta kontaktuppgifter eller önskat att dölja sin rätta identitet.

Eftersom konflikter om bättre rätt till domännamn inte är alltför ovanliga under de generiska toppdomänerna, t ex .com, .net, och .org har det varit praktiskt att reglera domännamnsinnehavarens ansvar för att WHOIS-uppgifterna är korrekta vid varje tillfälle.

Genom registreringsavtalet mellan domännamnsinnehavaren och registraturen förpliktas innehavaren att under avtalsperioden hålla WHOIS-uppgifterna uppdaterade. Detta framgår bl a av punkt 4 i Service Agreement, version 6.3, vilket är det registreringsavtal som Verisign använder sig av gentemot sina kunder.⁵⁸ Av punkt 10 i samma avtal framgår det att domännamnet kan avregistreras om domännamnsinnehavaren inte inom tio dagar från det att Verisign ställt en fråga om uppgifternas riktighet, besvarat denna tillfredsställande.⁵⁹

WHOIS har även betydelse vid processer enligt UDRP. Vid den praktiska tillämpningen av UDRP har panelisterna ansett att registreringen av domännamnet har gjorts i ett illojalt syfte⁶⁰ då domännamnsinnehavaren har underlåtit att lämna korrekta WHOIS-uppgifter. Dessa uppgifter ligger till grund för tvistlösningsorganet när det försöker kontakta domännamnsinnehavaren om att en tvist har uppstått om bättre rätt till

---

⁵⁸ Verisign med huvudkvarter i Kalifornien administrerar toppdomänerna .com, .net och .org samt WHOIS-funktionen för dessa. Service Agreement finns på http://www.netsol.com/en_US/legal/static-service-agreement.jhtml.

⁵⁹ http://www.netsol.com/en_US/legal/static-service-agreement.jhtml.

⁶⁰ Kriteriet "bad faith", enligt punkt 4.b UDRP.

domännamnet. Det är givetvis av yttersta vikt att denna information är pålitlig.

Eftersom UDRP-processen har summariska drag i syfte att effektivisera handläggningen av ärenden⁶¹ ges parterna en begränsad tid att inkomma med sin argumentation. Om domännamnsinnehavaren/svaranden inte besvarar kommunikationen från tvistlösningsorganet inom en viss tid anses denne vara försumlig.⁶²

Konsekvensen av detta är att tvistlösningsorganet avgör tvisten med utgångspunkt i de handlingar som klaganden skickat in.⁶³ Vidare står det panelisterna fritt att inför sitt avgörande dra de slutsatser som de anser lämpliga utifrån svarandens försumlighet.⁶⁴ Att svaranden har gått miste om sin chans att lämna in argumentation i tvisten därför att kontaktuppgifterna i WHOIS varit ofullständiga, t. ex därför att e-postadresser ändrats, tas ingen hänsyn till. Orsaken till detta är att det klart och tydligt framgår i registreringsavtalet mellan domännamnsinnehavaren och registraturen att WHOIS skall uppdateras kontinuerligt av innehavaren.

Ur rättssäkerhetssynpunkt är det av stor vikt att domännamnsinnehavaren bereds möjlighet att yttra sig över tredje mans anspråk på bättre rätt till domännamnet. En undersökning av professor Michael Geist vid universitetet i Ottawa, Kanada har visat att i de fall där domännamnsinnehavaren

---

⁶¹ Ett avgörande tar i snitt 45 dagar räknat från dagen för inlämnande av klagomålet till dess att ett avgörande träffats.

⁶² Panelen noterar uttryckligen i sitt beslut att svaranden är "at default", enligt punkterna 5(e) och 14(a)-(b), Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (Rules). <http://www.icann.org/udrp/udrp-rules-24oct99.htm>.

⁶³ Punkt 14(a) Rules, ovan.

⁶⁴ Punkt 14(b) Rules, ovan.

försummat sin möjlighet att yttra sig under UDRP-förfarandet har domännamnet i hela 94% av fallen överförs till klaganden.⁶⁵ Dessa s k default-fall motsvarar i sin tur 54% av alla UDRP-avgöranden. Dessa siffror skall jämföras med de fall där svaranden inkommit med argumentation för sin sak. I sådana ”non-default cases” sjunker svarandens vinstfrekvens till 68% för singelpanelistavgöranden och till 46% för trepanelistavgöranden. Det är således tydligt att svaranden högst väsentligt ökar sina vinstchanser genom att argumentera för sin sak i UDRP-förfarandet. En förutsättning för att domännamnsinnehavaren överhuvudtaget skall bli informerad om att tredje man hävdar bättre rätt till domännamnet är att WHOIS-uppgifterna är uppdaterade. Annars riskerar innehavaren att mista sitt domännamn utan att först ha fått höras.

Min inställning är att en domännamnsinnehavare har friheten att disponera över sitt domännamn, d v s genom att kunna ändra kontaktuppgifter i WHOIS samt förnya eller överlåta domännamnet. Denna dispositionsrätt liknar äganderätt i den bemärkelsen att domännamnsinnehavaren har rätt att överlåta domännamnet till tredje man. En reservation är dock på sin plats eftersom det för vissa toppdomäner finns restriktioner, t ex den svenska.⁶⁶ I dessa fall måste köparen av domännamnet uppfylla de krav på t ex registrerad associationsform som ställs på innehavare av domännamn. Om kraven inte uppfylls av den som avser förvärva domännamnet kan en överlåtelse inte ske.

---

⁶⁵ Geist, Fundamentally Fair.com? An Update on Bias Allegations and the ICANN UDRP, s 7f. <http://aix1.uottawa.ca/~geist/frameset.html>. Ytterligare info om UDRP finns på <http://www.udrpinfo.com>.

⁶⁶ Se mer om överlåtelse i .se-domänen, nedan under 4.1.3.

Domännamnsinnehavarens skyldigheter att ge korrekt information till WHOIS-registret ser ut att stå inför ytterligare skärpningar inom en snar framtid. Enligt pågående diskussioner som idag förs i Representanthuset i USA, kan den som registrerar ett domännamn och medvetet ger registraturen falsk WHOIS-information, riskera att dömas till upp till fem års fängelse.⁶⁷ Den trend som är tydlig i USA för tillfället är således att kriminalisera detta förfarande, vilket får anses vara en tydlig signal om att myndigheterna tar problemet med missbruk av WHOIS på allvar.

Det övergripande syftet med denna lagstiftningsåtgärd är att förhindra Internet-bedrägerier och på detta vis förbättra konsumentskyddet samtidigt som konsumenternas förtroende för e-handel måste stärkas.⁶⁸

Det är givetvis inte helt oproblematiskt att kriminalisera ovanstående förfarande. Enligt min mening måste en intresseavvägning göras mellan å ena sidan ett tillförlitligt WHOIS-register, och å andra sidan den enskildas integritet på Internet. En företeelse som ligger nära till hands att jämföra med är de publika varumärkesregister som finns att tillgå via Internet, t ex amerikanska patentverkets databas.⁶⁹

Det skall för tydlighetens skull poängteras att inte alla fall av felaktig informationslämning till WHOIS kommer att medföra dessa stränga straff.

---

⁶⁷ Committee on the Judiciary finns på <http://www.house.gov/judiciary/>. Det underorgan som handlägger frågorna om WHOIS är Subcommittee on Courts, the Internet, and Intellectual Property. S k Oversight hearing hölls den 16 maj 2002. För uppdaterad information se <http://www.house.gov/judiciary/courts.htm>.

⁶⁸ Uttalande av Howard Beales, Director of the Federal Trade Commission's Bureau of Consumer Protection, N3Lite News, issue 74, 30 maj 2002.

⁶⁹ <http://www.uspto.gov/main/trademarks.htm>, under Services – SEARCH trademarks (TESS).

Vanligt slarv i god tro kommer inte att falla in under denna lagstiftning om den blir verklighet.

Strängare krav avseende vilka uppgifter som skall finnas med i WHOIS har även fört fram i Storbritannien. Organisationen Nominet.uk⁷⁰ (Nominet) som administrerar den nationella toppdomänen .uk kommer fr o m november 2002 att presentera utökad information om domännamnsinnehavarna i WHOIS.⁷¹ Till skillnad från i dagsläget kommer Nominet att presentera innehavarens fullständiga namn och adress samt domännamnets förnyelsedatum.

Sammanfattningsvis skall det lagstiftningsförslag som refereras ovan enligt min mening ses som ett försök till att minimera den av statsmakten ofta upplevda anarkin som karaktäriserar Internet. Samtidigt finns det säkert en önskan om att göra WHOIS till ett mer pålitligt register för informationssökning, i likhet med t ex varumärkesdatabaser, vars information på ett helt annat sätt kan ligga till grund för olika rättsliga åtgärder. Huruvida dessa initiativ får önskad verkan återstår dock att se.

3.1.3 Domännamnet skall representera ett ekonomiskt värde

Vad avser frågan om det kan finnas ett förmögenhetsvärde i domännamnet, bör detta avgöras utifrån om det finns en efterfrågan till namnet.⁷² Det som är intressant är vilket marknadsvärde som kan fastställas för det aktuella

---

⁷⁰ Se vidare på <http://www.nominet.org.uk/index.html>.

⁷¹ Se vidare på Nominet News, issue 10 2001, s 1,

<http://www.nominet.org.uk/news/nomnews/issue10.pdf> och T. Richardson, The Register, 8 april, 2002, <http://www.theregister.co.uk/content/6/24759.html>.

⁷² Svar från Indrivningschef Leif Olofsson vid Krfm Eskilstuna (e-mail 020315).

domännamnet. För de fall ett domännamn saknar spekulanter saknar det enligt min mening i praktiken även förmögenhetsvärde.

Jag tror dock att man i de flesta fall kan argumentera för att ett domännamn representerar en tillgång, vars lägsta värde är dess registreringskostnad samt de förnyelseavgifter som varit nödvändiga för att upprätthålla registreringen. Likt andra tillgångar beror ett domännamns högsta värde av de särskilda omständigheterna i det enskilda fallet. Intressant är att de domännamn som betingar de högsta priserna, åtminstone vad som kommit till allmänhetens kännedom, är de som är deskriptiva för de varor eller tjänster som namnet avser.⁷³

1999 förvärvade företaget VirtualVineyard företaget Wine.com för mer än 3,3 miljoner USD. Den huvudsakliga anledningen till förvärvet var domännamnet wine.com, vilket av Wine.com:s VD uppskattades motsvara 70 % av företagets totala värde.⁷⁴

Andra domännamn vilka genererat höga överlåtelsesummor är t ex loans.com, drugs.com, jobs.com, engineering.org och beauty.cc. Gemensamt för dessa domännamn är att de är beskrivande för en viss vara eller tjänst. Ett användande av wine.com som marknadsföringskanal för olika varor och tjänster relaterade till vin kan vara mycket effektivt. Det är relativt vanligt att de beskrivande domännamnen används till olika sökmotorer för det område som domännamnet beskriver. Om det deskriptiva domännamnet används på rätt sätt kan det attrahera Internetsurfare som söker efter ett

---

⁷³ En sammanställning över några av de högst värderade domännamnen hittills finns på: <http://www.domainhandbook.com/news.html>.

⁷⁴ Rony, E., Are Domain Names Property?, <http://domainhandbook.com/property.html>. (nedan Rony).

speciellt varu- eller tjänstområde. Intressant nog är att ju mer deskriptivt domännamnet är desto troligare är det att nätsurfare faktiskt hittar till hemsidan.

Förvärvet av domännamnet jobs.com är intressant eftersom det gjordes då säljaren var i konkurs. Med hänsyn till att konkurser drar ner värdet även på immaterialrättsliga tillgångar är det således intressant att företaget TMP Worldwide betalade 800.000 USD för varumärket och domännamnet jobs.com. Hemsidan som var kopplad till domännamnet bestod enbart av en disclaimer, vilken talade om att företaget genomgick en omstrukturering. Trots detta genererade domännamnet/hemsidan 400.000 Internet-besökare varje månad, vilket torde ha varit den huvudsakliga anledningen till det höga försäljningspriset.⁷⁵

När de deskriptiva domännamnen sätts in i den traditionella känneteckensrättens kontext är det givetvis uppenbart att dessa domännamn saknar särskiljningsförmåga och att de därför är oregistrerbara som varumärken. Innehavarna av de tre genom tiderna högst värderade deskriptiva domännamnen; business.com, loans.com och drugs.com har alla givit upp sina försök att erhålla varumärkesskydd för sina domännamn. I vissa fall finns istället vilande varumärkesansökningar bakom sig. Detta innebär att innehavarna ännu så länge har misslyckats med att erhålla ett registrerat varumärkesskydd för sina deskriptiva domännamn.⁷⁶ Ytterligare deskriptiva domännamn som drugstore.com, cooking.com, phone.com och

---

⁷⁵ Regan, K., Monster Parent Pays \$800K for Jobs.com Domain Name, 2002-04-19, <http://www.ecommercetimes.com/perl/story/17356.html>.

⁷⁶ Artikeln: How to turn your .com into a trade mark av Martin Schwimmer, Managing Intellectual Property, April 2002, issue 118, s 35.

women.com har inte heller erhållit varumärkesskydd utan ansökningarna har fått preliminära avslagsbesked.⁷⁷

Även om generiska domännamn kan erhålla en viss good-will genom sin användning är detta inget som kan motivera att domännamnet erhåller varumärkesrättsligt skydd. Nguyen har konstaterat att: ”Protection for generic domain names has no support in trademark jurisprudence. Indeed, it would be contrary to the basic principles of trademark law and fair competition to grant exclusive use in generic domain names.”.⁷⁸

3.1.4 Domännamnet skall vara möjligt att överlåta

I de generiska toppdomänenerna finns det inga regler som förhindrar överlåtelse av domännamnet.⁷⁹ För överlåtelse av ett domännamn under .com krävs endast ett vanligt överlåtelseavtal. Huvudregeln är att domännamn är en handelsvara som vilken som helst. Undantaget från denna regel är de fall där någon registrerat ett domännamn som är förväxlingsbart eller identiskt med annans kännetecken.⁸⁰ Om domännamnsinnehavaren i ett sådant fall försöker sälja domännamnet till känneteckensinnehavaren bör denne iakttaga måttfullhet när han fastställer priset. En överlåtelssumma som vida överstiger domännamnets ursprungliga registreringskostnad anses enligt UDRP utgöra bevis för att domännamnet registrerats och använts i ett illojalt syfte.⁸¹

---

⁷⁷ A a, s 35.

⁷⁸ Nguyen, s 978.

⁷⁹ Krav kan dock ställas på att överlåtelsehandlingens och namnunderskrifternas äkthet skall vara verifierad av Notarius publicus.

⁸⁰ Punkt 4(a)(i) UDRP.

⁸¹ Punkt 4(b)(i) UDRP.

För överlåtelser av domännamn under toppdomänen .se gäller särskilda förutsättningar. Orsaken är att en registrering av ett svenskt domännamn direkt under .se-domänen fortfarande kräver en bakomliggande firmarättighet.⁸² Om ett .se domännamn skall överlåtas måste firman överlåtas till förvärvaren av domännamnet innan Network Information Centre Sweden AB (NIC-SE)⁸³ kan godkänna en överlåtelse av domännamnet. Ett alternativ är att förvärvaren av domännamnet registrerar en associationsform med en firmadominant som är identiskt med de domännamn som skall överlåtas.⁸⁴ Denna alternativa metod är mer vanskelig än i de fall där både firman och domännamnet överlåts, eftersom NIC-SE:s praxis avseende vad som kan utgöra firmadominant har förändrats över tiden.⁸⁵ För en jämförelse av hur synen på firmadominant och övriga registreringskrav har utvecklats över tiden se NIC-SE:s sammanställning av reviderad praxis.⁸⁶

Vid överlåtelse av ett .se-domännamn måste köparen och säljaren gå via ett av NIC-SE utsett ombud. I praktiken skickar ombudet in en ansökan om avregistrering för säljarens räkning och en ansökan om nyregistrering för köparens räkning. Båda dessa handlingar skickas in samtidigt varför ingen tidsmässig fördröjning sker då domännamnet kan förloras till tredje man.

---

⁸² Regel B, DomännamnsRegler i Sverige ,version 2.0. <http://www.iis.se/regler20.shtml>.

⁸³ NIC-SE ansvarar för driften och underhållet av den svenska toppdomänen .se, <http://www.nic-se.se>.

⁸⁴ Förklaring Regel B, stycke 4, Appendix 1, DomännamnsRegler i Sverige, version 2.0. http://www.iis.se/regler_app1.shtml.

⁸⁵ Vid ett avslag om domännamnsansökan kan sökanden överklaga NIC-SE:s beslut i två steg. Prövningsinstitutet består av NIC-SEs nämnd för omprövning (NNO) och Nämnden för överprövning av domännamnsärenden (NÖD). Förfarandet inför NNO och NÖD regleras enligt Allmänna villkor för registrering av domännamn under toppdomänen ".se", § 7, <http://www.nic-se.se/allmanna-villkor.shtml>.

⁸⁶ <http://www.nic-se.se/regler.shtml>.

För en fullbordad överlåtelse av domännamnet krävs förutom en hos PRV registrerad associationsform även att blanketten för avregistrering och nyregistrering inlämnas i original till NIC-SE, undertecknad av behörig firmatecknare hos köparen och säljaren.

Den grundläggande orsaken till de strikta svenska domännamnsreglerna är enligt NIC-SE att .se-domännamn inte skall kunna utgöra en handelsvara och att tilldelningsreglerna är en förlängning av PRV:s bolagsskydd.⁸⁷ I praktiken har de strikta reglerna lett till en domännamnshandel som sker i det fördolda med i många fall betydande överlåtelssummor.⁸⁸ Denna effekt är inte alls särskilt förvånande vid närmare granskning. Anledningen till detta är enligt min mening följande.

Eftersom en innehavare av ett domännamn under .se måste ha en bakomliggande firmarätt, blir innehavarens skydd för sitt domännamn mycket starkt. Detta leder till att domännamnsinnehavaren i egenskap av säljare har ett mycket gynnsamt förhandlingsläge gentemot en potentiell köpare av domännamnet. Eftersom balansen på detta sätt förskjutits mellan köpare och säljare skapas ett utrymme för att trissa upp försäljningspriset betydligt. I teorin skulle det strikta regelverket motverka att svenska domännamn blev en handelsvara, men i praktiken har resultatet i vissa fall blivit raka motsatsen.

Vidare finns det inbyggda kryphål i regelverket som medger rätt till domännamn om sökanden har en bakomliggande bifirma. En bifirma kan i

---

⁸⁷ NIC-SE:s hemsida under FAQ, <http://www.nic-se.se/faq1.shtml#39>.

⁸⁸ Domännamnet mobil.se såldes härförleden för 60.000 kronor, vilket erhöll viss uppmärksamhet. Se vidare i Ny Teknik, 010123, http://www.nytechnik.se/pub/ditArkiv.asp?art_id=1008479.

sin tur byggas upp av till synes meningslösa kombinationer av tecken, vilka efter translitterering kan ge upphov till i stort sett vilket domännamn som helst, både tredje mans kännetecken och även generiska termer, vilket inte kan ha varit avsikten vid införandet av det strikta regelverket. Tecknet ”&” får t ex inte ingå i ett domännamn utan tas bort helt vid translittereringen. Detta ger upphov till diverse kreativa lösningar för den som så önskar. Den skuggmarknad för domännamn som enligt min mening skapats genom det nuvarande regelverket är troligtvis inget som var vare sig önskat eller förutsett vid tiden för dess införande.

Det pågående arbetet med att förändra det svenska regelverket i liberaliserande riktning kommer troligtvis även att inverka på hur överlåtelser av domännamn kommer att genomföras. Den av IIS uttalade idéen är att kretsen av dem som skall kunna registrera domännamn direkt under .se skall utvidgas. Kanske kommer gränsen att dras vid de som har firma- och varumärkesrättigheter inom EU, men det är inte omöjligt att kretsen av registreringsberättigade utvidgas ännu mer.

3.2 Domännamn i konkurs

Eftersom prövningen av Krfm vid begäran om utmätning av gäldenärens egendom är summarisk, finns det en risk för att viss del av gäldenärens egendom undkommer utmätningen. Detta beror på att egendom som inte utan vidare kan presumeras tillhöra gäldenären, men som misstänks tillhöra denne inte kan utmätas. För att borgenären skall kunna ta denna egendom i anspråk krävs att gäldenären begärs i konkurs.⁸⁹

---

⁸⁹ Gregow, a a, s 37.

I en konkurs tas gäldenärens samlade tillgångar tvångsvis i anspråk för betalning av de fordringar borgenärerna har mot gäldenären.⁹⁰ Ett tänkt exempel kan se ut enligt följande.

Ett företag med verksamhet på Internet drabbas av konkurs. Bland gäldenärens samlade tillgångar finns en domännamnsportfölj bestående av ett par för den bedrivna verksamheten uppenbart relevanta domännamn. Den egendom som ingår i konkursboet är den som tillhörde gäldenären vid konkursbeslutet och är sådan att den kan utmätas. Domännamnsportföljen avyttras under konkursen till förvärvaren av de övriga tillgångarna.

Konkursförvaltaren har vid värderingen av domännamnen ej gjort några särskilda överväganden, utan dessa har ingått i den övriga egendomsförsäljningen. Det intressanta i ovanstående fall är att den av gäldenären bedrivna verksamheten utgjordes av tillhandahållande av tjänster på Internet. Den huvudsakliga marknadsföringskanalen för dessa tjänster var ett par domännamn under olika toppdomäner, till vilka gäldenärens hemsidor kopplats. Eftersom domännamn kan ha betydande värden, även vid konkurser, hade kanske en mer noggrann värdering av domännamnen resulterat i ett marknadsmässigt (troligtvis högre) försäljningspris. I ett dylikt fall är det givetvis viktigt att uppmärksamma de synergieffekter som kan uppstå mellan ett företags olika ensamrätter om de förvaltas med omsorg. Om företaget har registrerat sin firma och sina varumärken som domännamn, förstärks de traditionella ensamrätterna, genom det kompletterande skyddet på Internet.

Om konkursförvaltaren i sin värdering kan motivera ett högre värde på tillgångarna i konkursboet (ensamrätterna kompletterar och förstärker

---

⁹⁰ Konkurslagen 1 kap. 1§.

varandra), bör försäljningspriset bli högre. Detta leder i sin tur till en högre täckning av borgenärens anspråk, vilket är konkursförvaltarens huvudsakliga uppgift. För att bringa klarhet i frågan om hur domännamn hanteras i insolvensförfaranden har jag varit i kontakt med kronofogdemyndigheterna och RSV. Vid mina kontakter med dessa myndigheter har det framkommit att det inte finns något avgörande där en domstol har behövt ta ställning till om domännamn utgör utmättningsbar egendom. Däremot finns det ett antal amerikanska rättsfall, där dessa frågeställningar aktualiserats. Dessa behandlas i nästa kapitel.

3.3 Domännamn som säkerhet vid lån

3.3.1 Inledning

Till ytterligare belysning av hur domännamn kan karaktäriseras som egendom ämnar jag i det följande redogöra för hur domännamn kan utgöra säkerhet vid lån.

Hur långt ensamrätten sträcker sig för en domännamnsinnehavare är intressant ur en rad aspekter. Om domännamnet utgör en egendom över vilken innehavaren kan förfoga fritt får detta viktiga konsekvenser, bl a att domännamnet kan överlåtas fritt utan inblandning av tredje man. Detta till skillnad från dagens läge där registraturen kan förhindra domännamnsinnehavaren från att fritt förfoga över sitt domännamn. En annan aspekt av det fria förfogandet är att innehavaren kan använda sitt domännamn som säkerhet vid lån, vilket kommer att beröras i det följande.

3.3.2 Industrial Bank of Korea

Industrial Bank of Korea tillät redan 1999 att låntagare ställde sina domännamn som säkerhet vid banklån, vilket då rönt en viss uppmärksamhet, eftersom banken gick ut offentligt med denna policy.⁹¹

Inledningsvis gällde dessa regler enbart toppdomänen .com, men man planerade att vid ett senare skede omfatta även .net och .co.kr. En värderingspanel hade i uppgift att värdera domännamnet och den eventuella hemsidan som var kopplad till namnet. Låntagaren kunde sedan låna ett belopp motsvarande 30% av domännamnets uppskattade värde och maximalt cirka 16.000 £.

När dessa låneregler lanserades erhöll de stor uppmärksamhet eftersom de erkände domännamn som egendom och inte enbart som adresser på Internet. Industrial Bank of Korea existerar än i dag, kanske mycket på grund av att de inte längre tillhandahåller denna service.⁹² En annan viktig aspekt är den breda nedgången inom IT-sektorn vilken förde med sig att även intresset för domännamn mattades av betydligt. Kanske övergav Industrial Bank of Korea denna lånepolicy på grund av IT-sektorns kräftgång och inte därför att domännamn som sådana inte skulle kunna utgöra säkerheter vid banklån. Domännamn som till exempel amazon.com eller business.com skulle vid en due diligence-värdering⁹³ enligt min mening otvivelaktigt ha ett betydande värde och därmed även kunna utgöra säkerhet för banklån.

---

⁹¹ BBC News, http://news.bbc.co.uk/1/hi/english/sci/tech/news_533000/533455.stm. 1999-11-23.

⁹² Industrial Bank of Korea upplyser om detta på sin hemsida, <http://www.kiupbank.co.kr/english>, klicka på fliken "Contact us".

⁹³ I detta sammanhang avses en genomlysning av ett företags immateriella tillgångar, i syfte att fastställa ett marknadsmässigt värde för dessa.

3.3.3 Säkerhetsavtalets utformning

Med hänsyn tagen till de särskilda förutsättningar som föreligger vid värderingen av domännamn bör följande tas i beaktande då domännamn ställs som säkerhet vid lån.⁹⁴

Borgenären måste först försäkra sig om att säkerhetsavtalet verkligen omfattar gäldenärens domännamnsinnehav och eventuella övriga rättigheter som har anknytning till detta. Säkerhetens giltighetstid måste löpa parallellt med låneavtalet och upphöra samtidigt som gäldenären löser lånet. För den händelse att gäldenären försummar sina förpliktelser enligt låneavtalet, t ex typiskt genom att inte betala ränta eller amorteringar i tid, måste säkerhetsavtalet möjliggöra för borgenären att få kontroll över domännamnet.

För att erhålla ett så komplett skydd som möjligt för borgenären bör säkerheten avse gäldenärens domännamn, varumärken och goodwill till varumärkena. Eftersom rätten till ett domännamn inte i dagsläget är klart definierad bör säkerhetsavtalet göras så brett som möjligt med avseende på rätten till domännamnen. Det kan tänkas att rätten till ett domännamn i praktiken inkluderar fler förfoganden än enbart rätten till att använda det specifika domännamnet som adress på Internet. T ex kan det enligt min mening uppstå gränsdragningsproblem när bedömningar skall göras vad som utgör själva domännamnet och vad som utgör goodwill kopplad till detta.

Risken är annars att själva domännamnet omfattas av den ställda säkerheten, men att goodwill eller annan inarbetad rätt till domännamnet hamnar utanför gäldenärens säkerhetsåtagande. Därför bör beskrivningen av den ställda

---

⁹⁴ Agin ger en mycket överskådlig bild av relevanta aspekter vid ställande av säkerheter av detta slag. Den följande redovisningen är huvudsakligen hämtad från Agin, a a, s 80.

säkerheten författas som t ex "säkerheten inkluderar utan begränsning, samtliga rättigheter oavsett form, vilka är kopplade till domännamn"⁹⁵.

Enligt min mening är det bättre att låta säkerhetsavtalet omfatta alla rättigheter som är kopplade till gäldenärens domännamn samtidigt som man inkluderar gäldenärens domännamn generellt i säkerhetsavtal. Det sistnämnda blir användbart i de fall då gäldenären inte har några domännamn vid avtalets ingående men skaffar sig sådana vid ett senare tillfälle. Ett generellt inkluderande av domännamn kommer även att omfatta gäldenärens domännamnsportfölj vid varje enskilt tillfälle under lånetiden, och inte enbart de domännamn som gäldenären hade vid avtalets ingående.

Generellt måste säkerhetsavtalet syfta till att ge borgenären en fullgod säkerhet för det fall att gäldenären skulle försumma sitt betalningsåtagande. Således måste avtalet förplikta gäldenären att upprätthålla sina domännamnsregistreringar genom att förnya dessa innan de förfaller till betalning och återgår till "first-file-first-served"-status. Gäldenären måste även intyga att domännamnen inte är belastade av säkerhetsåtagande gentemot tredje man. Om det finns hemsidor kopplade till domännamnen, är det troligt att dessa genererar Internet-trafik. För varje besökare ökar domännamnets/hemsidans goodwill. Sett ur borgenärens perspektiv är det givetvis av intresse att både hemsidor och Internet-trafik upprätthålls. Om gäldenären skulle försumma att betala sin ISP för dennes tjänster, t.ex. administrationen av gäldenärens hemsidor och e-postkonton finns det en risk för att hemsidorna slutligen släcks ner. Även ett sådant scenario urholkar borgenärens säkerhet.

---

⁹⁵ "[...] including without limitation all rights, of whatever form whatsoever, in and to domain names". Agin, a a, s 80.

Vad gäller domännamn finns det alltid en risk för att tredje man framställer krav på bättre rätt till domännamnet. Domännamnsinnehavaren kan förlora sitt domännamn genom att en UDRP-panel eller en allmän domstol beslutar att domännamnet skall överföras till tredje man. Utformningen av säkerhetsavtalet måste kompensera borgenären för denna risk. Detta kan åstadkommas genom att gäldenären förpliktas att hålla borgenären skadefri, t ex genom att ställa likvärdig säkerhet för det fall att domännamnet förloras till tredje man.⁹⁶

Överhuvudtaget skall gäldenärens samtliga förfoganden, vilka kan äventyra borgenärens säkerhet vara reglerade i säkerhetsavtalet. För de viktigaste förfogandena bör det avtalas om att gäldenären måste informera borgenären och att denne i sin tur skall ge sitt skriftliga godkännande innan förfogandet får äga rum.

Vad avser varumärken har dessa fått en ökad betydelse vid säkerhetsavtal i samband med lån. Melvin Simensky har konstaterat att "Intellectual property used to be the tail that failed to wag the dog in commercial transactions. Now it is the dog itself".⁹⁷ Varumärken och andra immateriella ensamrätter har således fått en större kommersiell betydelse än tidigare.

3.4 Avslutande kommentarer angående domännamn i insolvensförfaranden

Sammanfattningsvis kan följande sägas om domännamn i insolvensförfaranden. I ett utmättningsförfarande kan domännamn ingå som

---

⁹⁶ Lipton, J., What's in a (Domain) Name? Web addresses as Loan Collateral, 1999 (2), The Journal of Information, Law and technology (JILT), <http://elj.warwick.ac.uk/jilt/99-2/lipton.html>.

⁹⁷ Smith, G. V., Trademark Valuation, 1997, s 224.

utmättningsbar egendom, under förutsättning att det aktuella domännamnet: 1) kan visas tillhöra gäldenären, 2) representerar ett ekonomisk värde och 3) är möjligt att överlåta. Det kriterium för utmätning som enligt min mening kan väcka mest bekymmer är frågan om huruvida domännamnet tillhör gäldenären eller ej. Eftersom risken för så kallad ”cyberflight”⁹⁸ är överhängande så snart tredje man gjort anspråk på någon annans domännamn, bör det övervägas att hålla en låg profil innan man agerar mot en domännamnsinnehavare. Den möjlighet som för närvarande saknas för svenska domännamns räkning är så kallad In Rem talan. Detta amerikanska rättsinstitut kommer att redovisas nedan i kapitel 5.

Frågan om huruvida domännamn kan utgöra säkerhet vid upptagande av lån måste enligt min mening ta sin utgångspunkt i en strikt affärsmässig bedömning. Om borgenären bedömer att domännamn själva eller tillsammans med annan av gäldenärens egendom utgör tillfyllest säkerhet för ett lån bör inget hindra att parterna på avtalsmässig grund styr upp en dylik säkerhet.

Med ledning av vad som anförts ovan om domännamn i insolvensförfaranden anser jag att stöd föreligger för att kunna betrakta domännamn som en ny typ av immateriell egendom. Jag håller det inte för orimligt att många av frågeställningarna kring domännamns sakrättsliga status inom kort kommer att få sin rättsliga prövning. Anledningen är det nya liberaliserade regelverket för registrering av domännamn under .se, vilket med stor sannolikhet kommer att tas i skarp drift under år 2003.

---

⁹⁸ Försök till att överföra domännamnet till någon annan innan domännamnsregistreringen beläggs med överlåtelseförbud på grund av att ett ex UDRP-process initieras av klaganden, där klaganden som anser sig ha bättre rätt till domännamnet. Om domännamnet överlåts i flera led kan klaganden tvingas lägga ner avsevärd tid på att hitta den verkliga domännamnsinnehavaren.

4 In Rem litigation i USA

I amerikansk rätt finns institutet ”In Rem Litigation”, vilket har använts ett antal gånger i domännamnskonflikter. En rättslig åtgärd ”in rem” innebär att talan väcks mot den omstridda egendomen (”lawsuit directed towards property”), till skillnad från att talan förs ”in personam”, d v s mot en enskild person (”directed towards a particular person”)⁹⁹. Följande väsentliga skillnader finns mellan talan in personam och in rem. En dom grundad på en talan in personam kan verkställas mot en person oavsett var denne befinner sig. En talan in rem måste väckas i den jurisdiktion där egendomen befinner sig. En dom in rem kan sedan göras gällande enbart inom denna jurisdiktion.

Fördelen med en in rem-talan är att i de fall egendomens innehavare inte kan lokaliseras, kan talan istället föras direkt mot själva egendomen, d v s domännamnet. En talan in rem kan även föras då domännamnsinnehavaren har lämnat falska kontaktuppgifter i WHOIS. Talan väcks vid den domstol som har jurisdiktion över det område där egendomen befinner sig. Det är således av avgörande betydelse att egendomen kan lokaliseras. Den naturliga platsen för en in rem talan är den plats där antingen domännamnsregistraturen eller den av registraturen ackrediterade ombudet har sitt säte.

---

⁹⁹ Rony, a a, ”In rem Litigation”.

4.1 Porsche Cars North America, Inc. v. Porsch.net, et. al.

I målet Porsche Cars North America, Inc. et al v. Porsch.Net, et. al.¹⁰⁰ väcktes in rem-talan mot 128 domännamn vilka innehöll käreandens välkända varumärken. Effektivitetsskäl talade för en in rem-talan eftersom många av domännamnsinnehavarna var svårlokaliserade. Talan väcktes i Virginia, vilket var den delstat där domännamnsregistraturen Network Solutions Inc. (NSI) hade sitt säte och där domännamnen ”befann” sig.¹⁰¹ Domännamnen ”överlämnades” av NSI till domstolen. Grunden för talan var U.S. Trademark Dilution Act, vilken inte medger åtgärder in rem. Rätten tog dock inte heller ställning till domännamns status som egendom. Däremot konstaterade domstolen att enbart registreringen av ett varumärke som domännamn utgör användning i kommersiellt syfte. Denna stränga inställning berodde på att blotta registreringen kan orsaka skada för varumärkesinnehavaren.

Den tolkning av in rem-förfarandet som käreanden argumenterade för i Porsche Cars North America-avgörandet inkorporerades sedermera i rättsakten Anti-Cybersquatting Consumer Protection Act (ACPA), vilken trädde i kraft den 29 november, 1999.

---

¹⁰⁰ 51 F. Supp. 2d 707 (E.D. Va. 1999). Domen finns på <http://extranet.law.smu.edu/courses/Porsche%20vs%20Porschenet.htm>.

¹⁰¹ Rony, a a, under avsnittet “In Rem Litigation”.

4.2 Network Solutions, Inc. v. Umbro, Int'l, Inc.

I avgörandet *Umbro International, Inc. v. 3263851 Canada Inc.*¹⁰² ansåg domstolen att domännamn utgjorde egendom och således kunde utmätas för gäldenärens/svarandens skulder. Svaranden hade registrerat domännamnet *umbro.com* och befanns skyldig till intrång i Umbros varumärke och skadeståndsskyldig med 25.000\$. Svaranden saknade egendom i USA och domstolen beordrade att 27 stycken domännamn som var registrerade av svaranden skulle beslagtas och säljas på auktion till högstbjudande.

Umbro hävdade att Registraturen NSI var den som kunde sägas ha egendomen dvs domännamnen i sin besittning, medan NSI för sin del argumenterade för att de inte var i besittning av någon egendom som tillhörde det kanadensiska företaget.

Circuit Court konstaterade att domännamn utgjorde en ny typ av immateriell egendom samt beordrade att domännamnen skulle beläggas med kvarstad och säljas.

Umbro-beslutet överklagades och blev upphävt av högsta domstolen i Virginia.¹⁰³ Domstolen menade att domännamn snarare var ett resultat av tjänster ("contract for services") än egendom. Konsekvensen av detta var att domännamn därför inte kunde beläggas med kvarstad ("garnishment"). Domstolen resonerade vidare att rätten att använda ett domännamn utgjorde en typ av "intangible personal property". Denna rätt var tidsbegränsad och

---

¹⁰² 1999 Va. Cir. LEXIS 1 (Cir. Ct. 1999). Avgörande från Ninteenth judicial circuit court of Virginia, den 3 februari, 1999.

¹⁰³ *Network Solutions, Inc. v. Umbro, Int'l, Inc.*, 2000 Va. LEXIS 75 (Va. Apr. 21, 2000). Högsta domstolens avgörande på <http://www.gigalaw.com/library/nsi-umbro-2000-04-21-p1.html>.

härledd från det registreringskontrakt som upprättats mellan registraturen NSI och det kanadensiska företaget såsom innehavare av domännamnet.

Domstolen uttalade att den genom registreringsavtalet grundade rätten till domännamnet: "is inextricably bound to the domain name services that Network Solutions provides".¹⁰⁴ Domstolen likställde avtalet mellan registraturen och domännamnsinnehavaren med det kontraktuella förhållande som råder mellan företag som tillhandahåller satellit-TV och dess kunder. I båda dessa fall betalar kunden in abonnemangsavgiften i förskott. Eftersom ett satellit-TV-abonnemang inte kan utmätas eller beläggas med kvarstad blev domstolens slutsats att en domännamnsregistrering inte heller kunde underkastas detta förfarande.

Det finns en viktig aspekt som förklarar domstolens försiktiga resonemang och ovilja att erkänna domännamn som utmätningsbar egendom. Om domstolen tillåtit utmätning/kvarstad av domännamn så riskerade man att öppna upp möjligheten att göra detsamma med registrerade firmanamn.¹⁰⁵

Detta argument är intressant då domstolen synes jämställa firmanamn med domännamn. Några långtgående slutsatser kan nog ej dras av detta då firmanamn torde ha en tydligare status av immaterialrättslig tillgång än vad domännamn har i dagsläget. Firmarättigheter måste sägas vara väletablerade både i lagstiftning och genom rättspraxis, jämfört med lagstiftningen om

---

¹⁰⁴ Domen, s 86.

¹⁰⁵ Domen, s 86, under punkten V. Analysis: "We also are concerned that a decision to uphold the garnishment at issue would be opening the door to garnishment of corporate names by serving a garnishment summons on the State Corporation Commission since the Commission registers corporate names and, in doing so, does not allow the use of indistinguishable corporate names."

domännamn, låt vara att domännamnsrelaterade rättsfall förekommer i betydligt större omfattning i USA än i Sverige.

4.3 Lockheed Martin Corp. v. Network Solutions, Inc.

I "Lockheed"-målet¹⁰⁶ hade domstolen bl a att ta ställning till vilken typ av tjänst/produkt som registraturen NSI tillhandahöll genom sin verksamhet att registrera domännamn. Domstolen avvisade argumentet att domännamnsregistreringarna som tillhandahölls av NSI skulle utgöra lös egendom ("tangible products"). I stället konstaterade domstolen att NSI:s verksamhet var att likställa med tjänster. Vidare gjorde domstolen en analogi mellan NSI:s och det amerikanska postverkets verksamhet: "NSI translates the domain-name combination to the registrant's IP Address and routes the information or the command to the corresponding computer."¹⁰⁷

Att tillhandahållandet av domännamn, d v s registraturens registrering och upprätthållande av ett specifikt domännamn/IP-nummer kan karaktäriseras som en service, återfinns även i den svenska diskussionen om domännamn.

4.4 Kremen v. Stephen Michael Cohen, Network Solutions, et al.

I USA har domännamnens rättsliga status diskuterats utförligt både i doktrin och i rättspraxis. Ett rättsligt avgörande Kremen v. Stephen Michael Cohen, Network Solutions, et al., avsåg domännamnet sex.com.¹⁰⁸ I detta mål

---

¹⁰⁶ 194 F.3d 980 (9th Cir. 1999).

¹⁰⁷ Domstolens resonemang på s 984 i domen.

¹⁰⁸ United States District Court for the Northern District of California, case number C-98-20718800.

konstaterade domaren att domännamn inte utgjorde lös egendom (tangible property)¹⁰⁹ Konsekvensen av detta var att domännamn inte kunde vara föremål för bl a förskingring enligt delstatslagarna i Kalifornien.¹¹⁰

4.5 Caesars World Inc. v. Caesars-Palace.com

I avgörandet Ceasars World¹¹¹ konstaterade domstolen att domännamn mycket väl kan ha status av egendom. Domstolen uttalade härvid att "There is no prohibition on a legislative body making something property. Even if a domain name is no more than data, Congress can make data property and assign its place of registration as its situs".¹¹² Domstolen har genom detta uttalande markerat att lagstiftaren mycket väl kan tillerkänna domännamn en status av egendom. Vi kommer enligt min mening troligtvis att få vänta ett tag till innan ett lagstiftningsförslag dyker upp. Jag tror dock att en ny eller modifierad lagstiftning inte går att undvika i längden.

4.6 Michael Zurakov v. Register.com och Forman Interactive Corp.

Bakgrunden till Zurakov-målet¹¹³ var att käranden Zurakov hade registrerat domännamnet laborzionist.org hos svaranden Register.com.¹¹⁴ Efter

---

¹⁰⁹ Jfr. intangible property, d v s immateriella tillgångar.

¹¹⁰ Dolkas och Menser, Is A Domain Name "Property"?, http://www.gcwf.com/articles/interaset/interaset_42.html. 2001-09-29.

¹¹¹ 54 USPQ2d 1121 (ED Va 2000), den 3 mars, 2000, <http://www.ipwatchdog.com/caesarsworld.html>.

¹¹² Caesars World- domen, under rubriken "Discussion", 4 stycket.

¹¹³ Supreme Court of the State of New York, New York County, Decision and order, Index No. 600703/01. 25 januari, 2001. <http://www.courts.state.ny.us/comdiv/Law%20Report%20Files/October%202001/zurakov.htm>.

registreringen länkade svaranden domännamnet till en hemsida som visade meddelandet "Coming Soon". På hemsidan fanns även reklam för svaranden i form av s k "banners".

Käranden hävdade att han genom registreringen av domännamnet erhållit en exklusiv äganderätt till detta och att svarandens förfarande hade inkräktat på denna äganderätt.¹¹⁵

Domstolen hänvisade till tidigare rättsfall på området¹¹⁶, bl a det ovannämnda Umbro-avgörandet där det fastslogs att domännamnsinnehavaren endast har en kontraktuell rättighet att använda domännamnet under en begränsad tidsperiod. Vidare hänvisade domstolen till det ovan nämnda avgörandet *Dorer v. Arel*¹¹⁷ där domstolen konstaterade att: "[A] domain name that is not a trademark arguably entails only contract, not property rights. Thus, a domain name registration is the product of a contract for services between the registrar and the registrant".¹¹⁸ Eftersom laborzionist.org varken var ett patent eller ett varumärke, ansåg domstolen att käranden enbart hade en kontraktuell rättighet (d v s ingen exklusiv äganderätt) att använda domännamnet.

---

¹¹⁴ Forman Interactive Corp. hade fusionerats med Register.com, varför de båda var svarande i denna rättegång.

¹¹⁵ Zurakov-domen s 2.

¹¹⁶ Zurakov-domen s 3.

¹¹⁷ *Dorer v. Arel*, 60 F. Supp.2d 558, 561 (E.D. Va. 1999).

¹¹⁸ Zurakov-domen s 3.

5 Slutsatser

De frågor jag hade för avsikt att besvara i denna uppsats var följande:

- Hur skall domännamnsinnehavet karaktäriseras ur ett sakrättsligt perspektiv?
- Kan en innehavare av ett domännamn anses ha äganderätt till detta? Om det visar sig att domännamnsinnehavarens äganderätt endast är partiell, vilket skydd åtnjuter denne i så fall?
- Hur hanteras domännamn i insolvensförfaranden?
- Vilka konsekvenser får osäkerheten kring domännamns sakrättsliga status?

Jag ämnade vidare presentera ett antal möjliga lösningar i de fall där rättsläget om domännamns sakrättsliga status var osäkert.

Som jag visat i mitt arbete kan ”rätt” domännamn generera både betydande överlåtelsesummor och ett stort antal besökare på en hemsida. Domännamn kan om de hanteras rätt således attrahera dels investerare, dels slutkonsumenter. Enligt min mening krävs det att båda parter intressen tillgodoses. Trots att domännamn kan värderas högt är deras status av egendom alltför livligt omdebatterad.

Vad gäller den svenska diskussionen menar jag att lagstiftaren försummat att uppmärksamma dels de likheter som finns mellan domännamn och traditionella kännetecken, dels de avgörande skillnader vilka är en följd av domännamns särskilda karaktär, som jag redovisat ovan. Allt ansvar kan dock inte läggas på lagstiftaren i detta avseende. För det fall att domstolarna skulle anlägga en mer pragmatisk syn på sin rättstillämpning skulle dessa

kunna införliva nya samhällliga företeelser som domännamn, med ledning av befintlig lagstiftning.

Med hänsyn tagen till att svenska domstolar inte gärna ser sig manade att på eget initiativ utvidga sin rättstillämpning utan uttryckligt stöd i lag, torde en av lösningarna på återhållsamheten vara att ta in bestämmelser om domännamn i berörda lagar, t ex i varumärkeslagen och fimalagen.

Utan att gå alltför djupt in i problematiken kring marknadsföringslagen och dess tolkning, tror jag att olika förfaranden med domännamn, bl a ondrosregistreringar av annans skyddade kännetecken mycket väl skulle kunna karaktäriseras som t ex renommésnyltning. Sett i ljuset av marknadsdomstolens mycket extensiva tolkning av renommésnyltningsbegreppet under de senaste åren, håller jag det inte för orimligt att domännamn kan komma att prövas ur ett marknadsföringsrättsligt perspektiv genom denna rättsinstans. Marknadsdomstolens eventuella syn på domännamn ligger dock utanför ramen för denna uppsats.

Den nuvarande osäkerheten kring hur domännamn skall hanteras i bl a utmätningsförfaranden, d v s om domännamnet tillhör gäldenären, om det representerar ett ekonomiskt värde samt huruvida det är överlåtbart, skulle med ledning av en modifierad lagstiftning kunna klargöras. Ett komplement till de ovanstående önskemålen till ny svensk lagstiftning skulle enligt min mening vara att införa den möjlighet till in-rem talan som finns i USA. I ljuset av de svårigheter som finns när det gäller att spåra domännamnstjuvar (t ex medvetet felaktigt angivna WHOIS-uppgifter och problem att stämma innehavaren i dennes egen jurisdiktion), anser jag att det bör finnas en möjlighet att stämma själva domännamnet i svensk domstol, enligt förebild

från amerikansk rätt. Förutsättningen för ett sådant förfarande är att lagstiftaren först erkänner domännamnen som självständig egendom.

Med ledning av den amerikanska rättspraxis angående domännamn som utvecklats under de senaste åren, ter det sig även i detta fall som att ett lagstiftningsbehov föreligger, även om det inte är lika stort som i Sverige. De amerikanska domstolarna har f n en dualistisk syn på domännamn. Å ena sidan ses domännamn i in-rem-förfaranden som en egendom mot vilken talan kan väckas. Å andra sidan anses domännamn inte utgöra egendom vilken kan beläggas med kvarstad. Svaret på frågan om domännamn utgör egendom kan inte vara beroende av kontexten. Detta synsätt måste delas av både svenska och amerikanska domstolar, eftersom rättssäkerhetsskäl talar för att förutsägbarhet måste finnas vad avser domännamnets egendomsrättsliga karaktär.

Den nuvarande prövningen av domännamns sakrättsliga status är enligt min mening relativt skönsmässig, vilket leder till rättsosäkerhet för alla berörda intressenter. Om investerare och företag inte på förhand med säkerhet vet vilken äganderätt en domännamnssinnehavare har, leder detta till osäkerhet på flera andra närliggande områden.

Eftersom näringslivet skyr osäkerhet kan detta leda till att företag inte vågar investera i t ex domännamn som kännetecken, om dessa inte accepteras som sakrättsligt skyddad egendom och inte heller kan utgöra säkerhet för olika typer av lån. Vidare kan borgenärerna känna osäkerhet inför en eventuell konkurs där delar av gäldenärens tillgångar (domännamnportföljen) inte kan realiseras på ett effektivt sätt. För det fall att domännamn *faktiskt* kan avyttras till lösande av gäldenärens skulder är det vidare av yttersta vikt att

den som skall realisera tillgångarna (t ex konkursförvaltaren), har tillräckliga kunskaper om domännamn som företeelse.

Eftersom domännamn kan användas som immateriella kännetecken bör dessa åtnjuta en högre skyddsnivå än vad som gäller i dagsläget. Min redovisning av hur domännamn kan hanteras i insolvensförfaranden visar på att viss osäkerhet fortfarande föreligger gällande denna *inte längre* så ”nya” typ av egendom. Den nivå av ägande som en domännamnsinnehavare kan sägas ha för sin egendom, torde motsvara en partiell äganderätt. Eftersom en domännamnsinnehavare enbart under vissa förutsättningar kan överlåta sitt domännamn (för en gTLD måste köparen först godkännas av registraturen och för en restriktiv ccTLD måste köparen uppfylla kriterier på t ex en registrerad associationsform), är äganderätten att anse som begränsad.

Vi får troligtvis vänta ytterligare en tid innan de ovannämnda frågorna får sina slutliga svar. En faktor som i Sverige kan snabba på processen att besvara frågorna kring domännamns sakrättsliga status, är det planerade frisläppandet av toppdomänen .se. Det är enligt min mening inte omöjligt att antalet domännamnskonflikter kommer att öka och att de sakrättsliga frågorna avseende domännamn kommer att ställas på sin spets. Likväl kommer dessa frågor att behöva belysas mer detaljerat av både teoretiker i doktrin och praktiker i rättspraxis.

Källförteckning

Offentligt tryck

Konkurslagen (SFS 1987:672).

Marknadsföringslagen (SFS 1995:450).

Mervärdesskattelagen (SFS 1994:200).

Utsökningsbalken, utfärdad 25 juni 1981, (SFS 1981:775), Lag om införande av utsökningsbalken.

RSV:s skrivelse 000303, Dnr. 2327-00/120, ”Köp” av domännamn samt Handledning för mervärdesskatt 2001, Avsnitt 30.3.2, Upplåtelse eller överlåtelse av upphovsrättigheter, rubrik: Domännamn. Finns på: http://www.rsv.se/skatter/moms/momshandledning01/kap_30.html.

Litteratur

Andersen, M. B., IT-retten, 1 utgave, 1 oplag, nordisk Bog Center A/S, Haslev, 2001.

Bernitz U., Karnell G., Pehrson L. & Sandgren C., Immaterialrätt – och otillbörlig konkurrens, 7 uppl, Jure, Stockholm, 2001.

Gregow, T., Tredje mans rätt vid utmätning, Studentlitteratur AB, Lund 1987.

Smith, G. V., Trademark Valuation, John Wiley & Sons, Inc., USA, 1997.

Wallin G., Gregow T., Löfmarck P., Utsökningsbalken. En kommentar, uppl 3:1, Norstedts Juridik AB, Stockholm 1999.

Artiklar

Aboba, B., How the Internet came to be, <http://www.virtualschool.edu/mon/Internet/CerfHowInternetCame2B.html>.

Agin, W.E., Domain Names. Obtaining and Perfecting a Security Interest, The RMA Journal September 2000, <http://www.swiggartagin.com/bankruptcyobtaining.pdf>, 2002-09-17.

Dolkas, D.H. och Menser, S.T., Is A Domain Name "Property"?, http://www.gcwf.com/articles/interest/interest_42.html, 2002-09-17.

Geist, M., Fair.com?: An Examination of the Allegations of Systematic Unfairness in the ICANN UDRP, publicerades i augusti 2001.

Fundamentally Fair.com? An Update on Bias Allegations and the ICANN UDRP, publicerades den 7 mars 2002. Båda undersökningarna finns på: <http://aix1.uottawa.ca/~geist/frameset.html>, 2002-09-17.

Leiner, Barry M., Cerf, Vinton, G., Postel, Jon, m. fl. A Brief History of the Internet, version 3.31, senast uppdaterad 4 augusti 2000. <http://www.isoc.org/internet/history/brief.shtml#cerf>, 2002-09-17.

Lipton, J., What's in a (Domain) Name? Web addresses as Loan Collateral, 1999 (2), The Journal of Information, Law and technology (JILT), <http://elj.warwick.ac.uk/jilt/99-2/lipton.html>.

N3Lite News, issue 74, 30 maj 2002.

Nguyen, X-T. N.: Shifting the paradigm in e-commerce: move over inherently distinctive trademarks – The e-brand, i-brand and generic domain names ascending to power?”, American University Law Review, Vol. 50:937, 18 oktober 2001.

Nominet News, issue 10 2001, <http://www.nominet.org.uk/news/nomnews/issue10.pdf>, 2002-09-17.

Ny Teknik, 23 januari 2001, http://www.nyteknik.se/pub/ditArkiv.asp?art_id=1008479, 2002-09-17.

Pawlo, M., Domännamnets juridiska status (The Legal Status of Domain Names.) Nordiskt immateriellt rättsskydd, NIR, häfte 2 1998 Årgång 67, s 146 ff., se även <http://www.algonet.se/~mpawlo/nirdomain.html>, 2002-09-17.

Regan, K., Monster Parent Pays \$800K for Jobs.com Domain Name, publicerad i E-Commerce Times, 2002-04-19, <http://www.ecommercetimes.com/perl/story/17356.html>, 2002-09-17.

Richardson, T. The Register, 8 april, 2002, <http://www.theregister.co.uk/content/6/24759.html>, 2002-09-17.

Rony, E., Are Domain Names Property?, <http://domainhandbook.com/property.html>, 2002-09-17.

Schwimmer, M., How to turn your .com into a trade mark, tidskriften Managing Intellectual Property, April 2002, nr. 118.

Svenska domännamnskällor

Allmänna villkor för registrering av domännamn under toppdomänen ".se", <http://www.nic-se.se/allmanna-villkor.shtml>.

DomännamnsRegler i Sverige, Regler för registrering av domännamn under toppdomänen ".se", version 2.0, <http://www.iis.se/regler20.shtml>.

Förslag till nya svenska domännamnsregler 3.0 – material som remissbehandlas, <http://www.iis.se/remisser/3-regler>.

Internationalized Domain Names, <http://www.nic-se.se/pressmeddelande.shtml>.

Network Information Centre Sweden AB, <http://www.nic-se.se>.

FAQ, <http://www.nic-se.se/faq1.shtml#39>.

Registreringspraxis, <http://www.nic-se.se/regler.shtml>.

Nämnden för DomännamnsRegler, <http://ndr.iis.se/arenden.htm>.

Nämnden för Överprövning av domännamns beslut den 29 oktober 1999, avseende domännamnet ppn.se <http://www.iis.se/nod/ppn.shtml>.

Stiftelsen InternetInfrastruktur, <http://www.iis.se>.

Övriga källor

DARPA, <http://www.darpa.mil>.

Domain Name Handbook, <http://www.domainhandbook.com/gloss.html>.

Finska kommunikationsverket, ansvarigt för den finska toppdomänen .fi,
<http://www.ficora.fi/ruotsi/esittely/n2589.htm>.

ICANN, <http://www.icann.org>.

IANA, <http://www.iana.org>.

IETF, <http://www.ietf.org>.

Industrial Bank of Korea, <http://www.kiupbank.co.kr/english>.

Kronofogdemyndigheten Eskilstuna, e-post från indrivningschef Leif Olofsson, 2002-03-15.

Nominet.uk, <http://www.nominet.org.uk/index.html>.

R 6425/2000, 2000-12-01, Advokatssamfundets remissvar avseende Domännamsutredningens betänkande ”.se?”, SOU 2000:30.
<http://www.advokatsamfundet.se/ledamot/totrem20.pdf>, 2002-09-17.

Registrar Accreditation Agreement från 1999-11-04, <http://www.icann.org/registrars/ra-agreement-10nov99.htm>.

Registry Agreement från 2001-05-11, <http://www.icann.org/tlds/agreements/biz/registry-agmt-appo-11may01.htm>.

Representanthuset, USA, Committee on the Judiciary – Subcommittee on Courts, the Internet and Intellectual Property, <http://www.house.gov/judiciary/courts.htm>.

RFC nr. 954 av Harrenstien m. fl., oktober 1985. <ftp://ftp.isi.edu/in-notes/rfc954.txt>.

RFC 1591, Domain Name System Structure and Delegation, mars 1994. <http://www.ietf.org>.

RSV Exekutionsavdelning, rättsenheten, e-post från Christer Dahlström, 2002-04-02.

Service Agreement, Verisign, http://www.netsol.com/en_US/legal/static-service-agreement.jhtml.

Techtarget, http://searchwebservices.techtarget.com/sDefinition/0,,s.26_gci213878,00.html eller www.techtarget.com.

Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, <http://www.icann.org/dndr/udrp/policy.htm>.

Panelister, <http://www.icann.org/udrp/approved-providers.htm>.

Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, <http://www.icann.org/udrp/udrp-rules-24oct99.htm>.

Ytterligare info om UDRP, <http://www.udrpinfo.com>.

United States Patent and Trademark Office, TESS sökfunktion för varumärken: Services – SEARCH trademarks, <http://www.uspto.gov/main/trademarks.htm>.

Rättsfallsförteckning

Tingsrättsavgöranden

Gustavsberg VVS AB ./. SBJ Invest i Floda AB, Alingsås tingsrätt, mål nr. T 1829/98. Efter beslut den 10 augusti 1999 avskrevs målet p g a förlikning.

WIPO-avgöranden

WIPO decision D2000-0505, avseende domännamnet barcelona.com, (transfer). Excelentísimo Ayuntamiento de Barcelona v. Barcelona.com Inc. Beslutat den 4 augusti, 2000. <http://arbiter.wipo.int/domains/decisions/html/2000/d2000-0505.html>, 2002-09-17.

US District Courts

Barcelona.com Inc. v. Excelentísimo Ayuntamiento de Barcelona. Civil action 00-1412-A. The US District Court for the Eastern District of Virginia, den 22 februari, 2002.

Caesars World Inc. v. Caesars-Palace.com, 54 USPQ2d 1121 (ED Va 2000). The US District Court for the Eastern District of Virginia, den 3 mars, 2000. <http://www.ipwatchdog.com/caesarsworld.html>, 2002-09-17.

Dorer v. Arel, 60 F. Supp.2d 558, 561 (E.D. Va. 1999), US District Court for the Eastern District of Virginia, den 3 september, 1999. <http://www.digitalawyer.com/ncbj/Auctions/Dorer.asp>, 2002-09-17.

Porsche Cars North America, Inc. v. Porsch.net, et. al., 51 F. Supp. 2d 707 (E.D. Va. 1999), US District Court for the Eastern District of Virginia, den 8 juni 1999. <http://extranet.law.smu.edu/courses/Porsche%20vs%20Porschenet.htm>, 2002-09-17.

Kremen v. Stephen Michael Cohen, Network Solutions, et al., United States District Court for the Northern District of California, case number C-98-20718800, den 16 oktober 1998.

MTV Networks v. Curry, 867 F. Supp. 202, 203-04 n.2 (S.D.N.Y. 1994). The US District Court, S.D. New York, den 28 oktober 1994.

Strick Corporation v. James B. Strickland, E.D. PA, Civ No. 00-3343, den 27 augusti 2001.

Lockheed Martin Corp. v. Network Solutions, Inc. 194 F.3d 980 (9th Cir. 1999), den 25 oktober 1999.

Umbro International, Inc. v. 3263851 Canada Inc., 1999 va. Cir. LEXIS 1 (Cir. Ct. 1999). Ninteenth judicial circuit court of Virginia, den 3 februari, 1999.

US Courts of Appeals

Dorer v. Arel, 60 F. Supp.2d 558, 561 (E.D. Va. 1999), den 3 September, 1999.

Network Solutions, Inc. v. Umbro, Int'l, Inc., 2000 Va. LEXIS 75, den 21 april 2000, <http://www.gigalaw.com/library/nsi-umbro-2000-04-21-p1.html>, 2002-09-17.

Michael Zurakov v. Register.com och Forman Interactive Corp. Supreme Court of the State of New York, New York County, Decision and order, Index No. 600703/01. 25 januari, 2001. <http://www.courts.state.ny.us/comdiv/Law%20Report%20Files/October%202001/zurakov.htm>, 2002-09-17.